

ENERGOPROJEKT INDUSTRIJA AD

**NAPOMENE
UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2020. GODINU**

Beograd, 2021. godine

SADRŽAJ

1.	OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	6
2.	OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	7
3.	RAČUNOVODSTVENA NAČELA.....	9
4.	PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	10
4.1.3	<i>Procenjivanje</i>	11
4.1.4	<i>Efekti kursa stranih valuta i preračunavanje stranih valuta</i>	11
4.1.5	<i>Prihodi</i>	13
4.1.6	<i>Rashodi</i>	18
4.1.7	<i>Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja.....</i>	19
4.1.8	<i>Porez na dobitak.....</i>	20
4.1.9	<i>Nematerijalna imovina.....</i>	22
4.1.10	<i>Nekretnine, postrojenja i oprema.....</i>	23
4.1.11	<i>Lizing.....</i>	24
4.1.12	<i>Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme.....</i>	25
4.1.13	<i>Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme.....</i>	26
4.1.14	<i>Investicione nekretnine.....</i>	27
4.1.15	<i>Zalihe.....</i>	28
4.1.16	<i>Stalna imovina koja se drži za prodaju</i>	29
4.1.17	<i>Finansijske imovina.....</i>	33
4.1.18	<i>Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.....</i>	42
4.1.19	<i>Naknade zaposlenima.....</i>	43
4.1.20	<i>Informacije o segmentima poslovanja.....</i>	44
5.	GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA ...	44
5.1.3	<i>Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....</i>	46
5.1.4	<i>Kratkoročna potraživanja.....</i>	46
5.1.5	<i>Finansijski plasmani</i>	47
5.1.6	<i>Obaveze.....</i>	48

6.	FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	49
6.1.3	<i>Kreditni rizik</i>	50
6.1.4	<i>Tržišni rizik</i>	52
7.	POSLOVNI PRIHODI	57
7.1	Prihodi od prodaje robe	57
7.2	Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	57
7.3	Prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i drugi poslovni prihodi	58
8.	NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE	58
9.	TROŠKOVI MATERIJALA, GORIVA I ENERGIJE.....	59
10.	TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALIH LIČNIH RASHODA.....	59
11.	TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA	60
12.	TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA	61
13.	NEMATERIJALNI TROŠKOVI	61
14.	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI	62
14.1	Finansijski prihodi	62
14.2	Finansijski rashodi	62
15.	<i>Prihodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz Bilans uspeha</i>	63
15.1	<i>Rashodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz Bilans uspeha</i>	63
16.	OSTALI PRIHODI I RASHODI.....	64
16.1	<i>Ostali prihodi</i>	64
16.2	<i>Ostali rashodi</i>	64
17.	17NETO DOBITAK/GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, EFEKTI PROMENE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I ISPRAVKA GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA.....	64
18.	DOBITAK / GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	66
19.	POREZ NA DOBITAK I NETO DOBITAK	67
20.	ZARADA PO AKCIJI.....	67
21.	NEMATERIJALNA IMOVINA	69
22.	NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA	70
22.1	Nekretnine, postrojenja i oprema bez nvesticionih nekretnina	70
22.2	Investicione nekretnine	72

23.	DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	73
23.1	Učešća u kapitalu	74
23.2	Dugoročni plasmani	75
24.	DUGOROČNA POTRAŽIVANJA	76
24.1	ZALIHE	76
25.	POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE	77
26.	POTRAŽIVANJA IZ SPECIFIČNIH POSLOVA	78
27.	DRUGA POTRAŽIVANJA	79
28.	FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	80
28.1	KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	80
29.	GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA	81
30.	POREZ NA DODATU VREDNOST I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	82
30.1	Porez na dodatu vrednost	82
30.2	Aktivna vremenska razgraničenja	82
31.	KAPITAL	84
31.1	Osnovni kapital	85
31.2	Rezerve	86
31.3	Revalorizacije rezerve po osnovu revalorizacije nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	86
31.4	Neraspoređeni dobitak	87
32.	DUGOROČNA REZERVISANJA	87
32.1	Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	87
32.2	Rezervisanja za troškove sudskih sporova	90
33.	DUGOROČNE I KRATKOROČNE OBAVEZE	90
34.	PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE	90
35.	OBAVEZE IZ POSLOVANJA	91
36.	OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE	92
37.	OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST, OBAVEZE ZA OSTALE POREZE, DOPRINOSE I DRUGE DAŽBINE I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	93
37.1	.Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost	93
37.2	Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine	93
37.3	Pasivna vremenska razgraničenja	94

38. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA I OBAVEZE.....	94
39. USAGLAŠAVANJE POTRAŽIVANJA I OBAVEZA	97
40. VANBILANSNA AKTIVA I VANBILANSNA PASIVA.....	97
41. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA	98
42. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	99
43. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA	102
44. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA	103

1 OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Energoprojekt Industrija je akcionarsko društvo za projektovanje, konsalting i inženjering industrijskih objekata i postrojenja (u daljem tekstu: Društvo) sa sedištem u Beogradu. Društvo je osnovano kao posebno pravno lice Rešenjem Trgovinskog suda u Beogradu broj FI 10655/78 koje je doneto 03.01.1979. godine. Registrovano je kod Agencije za privredne registre, Registar privrednih društava broj BD 8034/2005 od 04.04.2005. godine.

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07073224
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	7112 - Inženjerske delatnosti i tehničko savetovanje
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100830795

Shodno registraciji u Agenciji za privredne registre, **osnovna delatnost Društva** su inženjerske delatnosti i tehničko savetovanje. Preciznije, Društvo se bavi projektovanjem, konsaltingom i inženjeringom industrijskih objekata i postrojenja u zemlji i inostranstvu, trgovinom na veliko hemijskim proizvodima i drugim delatnostima iz Osnivačkog akta Društva.

Vlasnička struktura društva je sledeća:

<i>AKCIONARI</i>	<i>Vlasnička struktura Društva</i>	
	<i>BROJ AKCIJA</i>	<i>% od ukupne emisije akcija</i>
Akcije u vlasništvu ENERGOPROJEKT INDUSTRIJA AD	123.855	62.77178
Akcije u vlasništvu NAPRED RAZVOJ AD	71.820	36.399957
UTMA KOMERC DOO	1.635	0.82865

Matično pravno lice Energoprojekt Industrija a.d., najveći je pojedinačni akcionar Društva sa 63% akcija.

Pridružena društva u zemlji su:

- Energopet d.o.o., Beograd;
- Energoplast d.o.o., Beograd.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih i pridruženih pravnih lica</i>	
<i>Naziv pravnog lica</i>	<i>% vlasništva</i>
Energopet d.o.o.	33,33
Energoplast d.o.o.	40,00

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu, razvrstano u **srednje pravno lice**. Akcijama Društva se ne trguje na Beogradskoj berzi.

Upravljačka struktura na dan 31.12.2020. je:

1. Mirjana Janjić - izvršni direktor društva
2. Mirjana Beleslin Knežević - neizvršni direktor
3. Vitomir Perić - neizvršni direktor

2 OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Finansijski izveštaji Društva sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Službeni glasnik RS", broj 73/2019 - u daljem tekstu: Zakon).

U skladu sa Zakonom, za priznavanje, vrednovanje, prezentaciju i obelodanjivanje pozicija u finansijskim izveštajima, velika pravna lica, pravna lica koja imaju obavezu sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja (matična pravna lica), javna društva, odnosno društva koja se pripremaju da postanu javna, nezavisno od veličine, primenjuju Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u daljem tekstu: MSFI). MSFI, u smislu Zakona, su:

- Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja,
- Međunarodni računovodstveni standardi - MRS i
- Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja - MSFI i sa njima povezana tumačenja, izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda, naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobreni od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, čiji je prevod utvrdilo i objavilo ministarstvo nadležno za poslove finansija.

Finansijski izveštaji Društva prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Sl. glasnik RS", br. 95/2014 i 144/2014). Ovim pravilnikom je, pored ostalog, propisana forma i sadržini pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o ostalom rezultatu, Izveštaja o tokvima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu i Napomena uz finansijske izveštaje. Prema navedenom Pravilniku, u obrasce se iznosi upisuju u hiljadama dinara.

Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru propisana je Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Sl. glasnik RS", br. 95/2014 - koji važi do sastavljanja finansijskih izveštaja na dan 31.12.2021. godine).

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 - dr. zakon, 142/2014, 91/2015 - autentično tumačenje, 112/2015, 113/2017, 95/2018, 86/2019 i 153/2020),

- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Sl. glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004 - ispravka, 61/2005, 61/2007, 93/2012, 108/2013, 68/2014 - dr. zakon, 142/2014, 83/2015, 108/2016, 113/2017, 30/2018, 72/2019 i 153/2020),
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 20/2014 41/2015, 101/2016, 8/2019, 94/2019 i 159/2020),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« 30/2015, 101/2016, 44/2018 – dr. Zakon, 8/2019, 94/2019 i 159/2020),
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004, 99/2010, 104/2018 i 8/2019),
- Pravilnik o transfernim cenama i metodama koje se po principu „van dohvata ruke“ primenjuju kod utvrđivanja cene transakcija među povezanim licima (»Službeni glasnik RS« broj 61/2013, 8/2014 i 94/2019) i drugi.

Od pravnih akata koji predstavljaju internu regulativu Društva, pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva korišćen je Pravilnik o računovodstvu Društva, koji je donet 30.11.2020. godine od strane Izvršnog odbora Društva. Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Energoprojekt Industrija a.d. za rad u zemlji.

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u Napomeni 4.

Zakonom o tržištu kapitala ("Sl. glasnik RS", br. 31/2011, 112/2015, 108/2016, 9/2020 i 153/2020) propisano je koje podatke treba da sadrže godišnji, polugodišnji i kvartalni izveštaji javnih društava čijim se hartijama od vrednosti trguje na regulisanom tržištu.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MSFI i Tumačenja.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbiji za izveštajni period, shodno Zakonu o računovodstvu (»Službeni glasnik RS« broj 73/2019) prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Sl. glasnik RS", br. 95/2014 i 144/2014 - koji važi do sastavljanja finansijskih izveštaja na dan 31.12.2021. godine), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 - „Prezentacija finansijskih izveštaja“ i
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja. Ove stavke po definiciji MSFI ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od Standarda nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja

još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja, što nema značajniji uticaj na finansijsku poziciju Društva, kao i na rezultate njegovog poslovanja.

Objavljeni standardi i tumačenja koji još uvek nisu stupili na snagu

Na dan izdavanja ovih finansijskih izveštaja sledeći standardi, njihove dopune i tumačenja bili su objavljeni, ali nisu još uvek stupili na snagu:

- Izmena MSFI 16 „Covid 19” - datum primene 1. jun 2020. godine,
- MSFI 17 „Ugovori o osiguranju” - datum primene 1. januar 2023. godine,
- Izmena MRS 1 „Klasifikacija obaveza kao dugoročnih i kratkoročnih” - datum primene 1. januar 2023. godine,
- Izmena MRS 16 „Procedure pre nameravane upotrebe” - datum primene 1. januar 2022. godine,
- Izmena MSFI 3 „Referenca za Konceptualni okvir” - datum primene 1. januar 2022. godine,
- Izmena MRS 37 „Trošak ispunjenja ugovora” - datum primene 1. januar 2022. godine,
- Godišnja poboljšanja standarda od 2018. do 2020. godine - datum primene 1. januar 2022. godine,
- Izmene MSFI 10 i MRS 28 „Prodaja ili ulog imovine između investitora i njegovog pridruženog ili zajednickog ulaganja” - odložena primena dok Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde (IASB) ne završi projekat equity metode i
- Izmene MSFI 4, MSFI 7, MSFI 9, MSFI 16 i MRS 39 „Benčmarking reforma kamatne stope - faza 2” - datum primene 1. januar 2021. godine.

Uporedni podaci

Uporedne podatke predstavljaju finansijski izveštaji Društva na dan i za godinu koja se završava na dan 31.12.2019. godine, koji su bili predmet nezavisne revizije.

3 RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Energoprojekt Industrija a.d. uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo suština iznad forme podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti.

Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo pojedinačnog procenjivanja podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

4 PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje finansijskih izveštaja Energoprojekt Industrija a.d. navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje Energoprojekt Industrija a.d. koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21 - Efekti promena deviznih kurseva, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju** u finansijskim izveštajima Energoprojekt Industrija a.d. dinar.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Energoprojekt Industrija a.d. uvažene su relevantne odredbe MRS 10 - Događaji posle bilansa stanja, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata ili, ako je neizvodljivo proceniti njihove finansijske efekte, obelodanjuje da se ta procena ne može izvršiti.

4.1.3 Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknadiva (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

4.1.4 Efekti kurseva stranih valuta i preračunavanje stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije, dok se u slučaju drugačije ugovorene valutne klauzule, prevođenje potraživanja (obaveza) vrši po kursu preciziranom u ugovoru (prodajni kurs određene poslovne banke i dr.).

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije

Valuta	31.12.2020.	31.12.2019.
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	117,5802	117,5928
1 USD	95,6637	104,9186
1 GBP	130,3984	137,5998

Primenjeni prosečni kursevi valuta za pozicije bilansa uspeha u 2019. godini i 2018. godini bili su sledeći:

Valuta	31.12.2020.	31.12.2019.
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	117,5777	117,8524
1 USD	103,0095	105,2762
1 GBP	132,1157	134,3444

Nemonetarne stavke su one kod kojih ne postoji pravo na primanje, ili obaveza za davanje, novca, kao što su unapred plaćeni iznosi za dobra i usluge (*avansi*), gudvil, nematerijalna ulaganja, zalihe, nekretnine, postrojenja i oprema i dr. Nakon inicijalnog priznavanja primenom deviznog kursa važećeg na dan transakcije, nemonetarne stavke koje se iskazuju po istorijskom trošku se naknadno ne kursiraju.

Nakon inicijalnog priznavanja primenom deviznog kursa važećeg na dan transakcije, nemonetarne stavke koje se iskazuju po istorijskom trošku se naknadno ne kursiraju.

Nemonetarne stavke koje se odmeravaju po fer vrednosti u stranoj valuti se kursiraju po deviznom kursu važećem na dan kada je fer vrednost utvrđena.

Kada se dobitak ili gubitak po osnovu nemonetarne stavke priznaje direktno u ukupnom ostalom rezultatu (u okviru kapitala), bilo koji deo tog dobitka ili gubitka koji se odnosi na kursnu razliku se takođe priznaje direktno u ukupnom ostalom rezultatu.

Finansijska pozicija i rezultat svih društava čija je funkcionalna valuta različita od prezentacione valute matičnog društva se preračunavaju na sledeći način:

- sredstva i obaveze (pozicije bilansa stanja) se preračunavaju u dinarsku protivvrednost po srednjem zvaničnom kursu NBS na dan izveštavanja; i
- prihodi i rashodi (pozicije bilansa uspeha) se preračunavaju u dinare po prosečnom kursu NBS tokom godine, odnosno u periodu od dana sticanja do dana izveštavanja ukoliko je inostrano poslovanje stečeno od strane Društva tokom godine.

Kursne razlike nastale prilikom preračuna finansijskih izveštaja zavisnih društva priznaju se kao posebna komponenta kapitala koja se odnosi na to inostrano poslovanje.

4.1.5 Prihodi

Prihodi su povećanja ekonomskih koristi tokom obračunskog perioda u obliku priliva ili povećanja imovine ili smanjenja obaveza, koja imaju za rezultat porast kapitala koji ne predstavlja porast po osnovu doprinosa vlasnika kapitala.

Prihodi obuhvataju: poslovne prihode, finansijske prihode, ostale prihode (uključujući i prihode od usklađivanja vrednosti imovine) i dobitak poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike i ispravke grešaka ranijih perioda i prenos prihoda.

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Za potrebe finansijskog izveštavanja, u okviru poslovnih prihoda u Bilansu uspeha ne prikazuju se prihodi od aktiviranja učinaka i robe i prihodi od promene vrednosti zaliha učinaka (povećanja, odnosno smanjenja vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga), već se za te iznose koriguju poslovni rashodi u Bilansu uspeha.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od efekata valutne klauzule, prihode od kamata prihode od učešća u dobiti i ostale finansijske prihode.

U okviru **ostalih prihoda** (koji uključuju i prihode od usklađivanja vrednosti imovine, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se dobiti po osnovu prodaje nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja, dobiti od prodaje osnovnog stada, naplaćena otpisana potraživanja, viškovi, prihodi od smanjenja obaveza, prihodi od usklađivanja vrednosti sredstava i dr.

U okviru **dobitka poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike, ispravke grešaka ranijih perioda i prenos prihoda**, iskazuju se dobiti prema nazivima računa ove grupe i prenos ukupnih prihoda na kraju perioda, a koji se za potrebe finansijskog izveštavanja prikazuju u neto efektu, nakon umanjenja za odgovarajuće rashode.

Najznačajniji deo prihoda proizilazi iz ugovora sa kupcima.

Osnovno načelo standarda koji se bavi ovim poslovnim aspektom (MSFI 15 - Prihodi od ugovora sa kupcima) je priznavanje prihoda zbog prenosa dobara (robe, proizvoda) i usluga kupcima u iznosu koji odražava naknadu koju Društvo (prodavac) očekuje da ima pravo u zamenu za ta dobra i usluge.

Načelni princip knjigovodstvenog evidentiranja je pojedinačno posmatranje svakog zasebnog ugovora. Osim načelnog principa, moguće je i:

- sužavanje fokusa - jedan obračun za više ugovora; i
- proširenje fokusa - više obračuna za jedan ugovor.

Različitost je osnov za tretman zasebnih obaveza izvršenja.

Da bi se određeni ugovor smatrao ugovorom sa kupcem neophodna je ispunjenost sledećih pet uslova:

- strane u ugovoru su odobrile ugovor (pismeno, usmeno ili u skladu sa drugom obavezujućom praksom) i obavezale se da ispune svoje obaveze (ugovor prouzrokuje ostvariva – izvršna prava i obaveze),,
- Društvo može identifikovati pravo svake strane u kontekstu dobra ili usluge koje se prenose,
- Društvo može identifikovati uslove plaćanja za dobra ili usluge koje se prenose,
- sadržina ugovora je komercijalna i
- Društvo će verovatno („verovatnije nego da neće“) naplatiti naknadu na koju će imati pravo za isporučena dobra ili uslugu.

Kada nisu ispunjeni gore navedeni uslovi, a Društvo primi naknadu (na primer, avans), naknada se priznaje kao prihod samo ako je ispunjen jedan od sledeća dva uslova:

- Društvo nema preostalih obaveza u pogledu prenosa dobara ili usluga kupcu i cela, ili suštinski cela, naknada obećana od strane kupca je primljena od strane Društva i nepovratna je; ili
- ugovor je raskinut, a naknada koja je primljena od kupca je nepovratna.

u suprotnom, Društvo primljenu naknadu (avans) evidentira kao obavezu.

U kontekstu **troškova ugovora**, razlikuju se:

- Troškovi sticanja (zaključivanja) ugovora i
- Troškovi izvršenja ugovora.

Troškove sticanja ugovora sa kupcem treba priznati kao imovinu ako Društvo očekuje da će kroz ugovor povratiti te troškove. To su takozvani inkrementalni troškovi sticanja ugovora, koji ne bi nastali da ugovor nije potpisan (na primer, posrednička provizija). Kao praktično rešenje, Društvo može ove troškove priznati kao rashod u periodu kada nastanu, ako je amortizacija imovine koju bi Društvo priznalo kraća od godinu dana.

Za razliku od navedenih, troškove sticanja ugovora koji bi nastali nezavisno od toga da li je potpisan ugovor, treba priznati kao rashod u momentu kada oni nastanu.

Troškovi izvršenja ugovora se kapitališu ako ti troškovi nisu u delokrugu nekog drugog standarda, ako se odnose direktno na ugovor, zbog tih troškova se stvaraju ili povećavaju resursi i ako se očekuje povrat tih troškova.

Osnovni princip za primenu MSFI 15 može se podeliti u 5 koraka odlučivanja (detaljnije kako je precizirano u MSFI 15):

- A) Utvrditi ugovorne obaveze sa kupcima
- B) Utvrditi zasebne obaveze isporuke u ugovoru (ugovorima),
- C) Utvrditi cenu transakcije,
- D) Raspodeliti cenu transakcije na obaveze izvršenja u ugovoru i
- E) Priznati prihod kada se ispuni ugovorna obaveza.

A) Utvrđivanje ukupnih ugovornih obaveza

Prvi korak je utvrđivanje šta se sve smatra ugovornom obavezom Društva prema kupcu (i obratno).

Ugovorna obaveza ne uključuje (pripremne) aktivnosti (administrativne i sl.), koje Društvo mora da preduzme za izvršenje ugovora, te ne predstavljaju obavezu izvršenja.

Prilikom utvrđivanja obaveza treba uzeti u obzir, kako eksplicitne obaveze (sadržane u ugovoru), tako i implicitne obaveze (obaveze koje proizilaze iz poslovne prakse).

B) Utvrđivanje zasebnih ugovornih obaveza

U drugom koraku, neophodno je utvrditi sve zasebne (različite, distinktivne) obaveze izvršenja, a što je uslovljeno fokusom posmatranja.

Ako nisu ispunjeni uslovi da se ugovor smatra hibridnim na način da sadrži različite obaveze izvršenja (može se ostvariti parcijalna korist od pojedine robe/usluge i obećanje o isporuci te robe/usluge Društvo može posmatrati nezavisno od drugih obećanja), svu robu/usluge u ugovoru treba obračunati kao jednu obavezu izvršenja.

C) Utvrđivanje cene transakcije

Pri utvrđivanju cene transakcije (koje se raspodeljuje na obaveze izvršenja), trebaju se uzeti u obzir ugovoreni uslovi, ali i uobičajena poslovna praksa. Cena, koja može biti u fiksnom i/ili promenljivom iznosu, odražava iznos naknade na koji Društvo očekuje da će ostvariti pravo u zamenu za prenos obećanih dobara ili usluga kupcu. Cena se evidentira bez priliva prikupljenih za račun trećih strana (na primer, bez PDV).

Prilikom određivanja transakcione cene u obzir se uzima i sledeće: da li postoje značajne komponente finansiranja, varijabilne komponente, iznosi koji se isplaćuju kupcu (npr. refundacije ili rabati) i nenovčane naknade. Varijabilne komponente mogu da uključuju popuste, pravo povrata, razne podsticaje, bonuse, kazne i slično.

Varijabilne komponente naknade se odmeravaju upotrebom dve metode:

- metoda očekivane vrednosti (bazira se na ponderisanim očekivanim vrednostima u odnosu recimo na slične ugovore) i
- metod jednog najverovatnijeg iznosa (iznos koji je najverovatniji da se desi u slučajevima npr. kada postoji malo iznosa za razmatranje).

U slučajevima kada postoji komponenta finansiranja, prihod od prodaje se priznaje u iznosu koji predstavlja cenu koju bi kupac platio da je plaćanje izvršeno odmah u momentu isporuke robe ili usluga.

Društvo nije u obavezi da prilagođava iznos naknade po osnovu komponenti finansiranja ukoliko očekuje da će od prodaje do naplate proći manje od godinu dana.

Nenovčane naknade primljene od kupca se vrednuju po fer vrednosti.

Iznosi koji se isplaćuju kupcu uključuju iznose koje Društvo plaća ili očekuje da će ih platiti kupcu kao i kredite i slične stvari poput kupona ili vaučera. Računovodstveno se ovi iznosi obuhvataju tako što se za iznos naknade umanjuje cena transakcije (prihod se stornira), osim ako se plaćanje kupcu vrši kao zamena za drugu robu ili usluge primljene od kupca.

D) Raspodela cene transakcije

Prilikom raspodele cene transakcije, cilj je da Društvo cenu transakcije raspodeli na svaku obavezu izvršenja u iznosu koji Društvo očekuje da će imati pravo u zamenu za prenos obećane robe ili usluga na kupca. Razumljivo, u slučaju jedne obaveze izvršenja, nema raspodele cene transakcije.

Raspodela cena transakcije se vrši na osnovu samostalnih prodajnih cena. To je cena po kojoj bi Društvo odvojeno (zasebno) prodalo kupcu ugovoreno dobro ili uslugu. Pri određivanju ove vrednosti, ako nije direktno uočljiva, treba uzeti u obzir sve relevantne informacije (tržišni faktori, faktori specifični za Društvo i za konkretnog kupca i dr.).

Kada samostalna prodajna cena nije uočljiva, kao praktičnu mogućnost za procenu samostalnih prodajnih cena, moguće su sledeće metode procene samostalnih prodajnih cena:

- Korigovana tržišna procena - proceniti cenu koju bi kupac platio za određenu robu i uslugu shodno tržišnim uslovima (analiza konkurentskih cena i dr.);
- Očekivani troškovi uvećani za profitnu marginu - uvećanje troškova za adekvatnu maržu za konkretna dobra ili uslugu; i
- Rezidualni pristup - ukupna cena umanjena za samostalne prodajne cene ostalih dobara ili usluga.

E) Priznavanje prihoda

Prihod se priznaje kada se ispuni obaveza izvršenja. Ta obaveza je izvršena **kada (ili u meri kojoj) kupac stekne kontrolu nad imovinom**. Kontrola nad imovinom se odnosi na sposobnost usmeravanja njene upotrebe i ostvarivanja gotovo svih preostalih koristi od te imovine. Dodatno, kontrola uključuje sposobnost sprečavanja da drugi upravljaju korišćenjem imovine i da ostvaruju koristi od iste. Koristi od imovine su novčani tokovi (uvećanje priliva ili smanjenje odliva) koji se mogu ostvariti korišćenjem imovine za proizvodnju dobara ili pružanje usluga, za uvećanje vrednosti druge imovine, za izmirenje obaveza ili smanjenje troškova; prodajom ili razmenom imovine, davanjem u zalog itd.

Obaveza izvršenja se može ispuniti:

- tokom vremena ili

- u jednom momentu.

Obaveza izvršenja tokom vremena podrazumeva da:

- kupac istovremeno prima i upotrebljava koristi koje proizilaze iz izvršenja Društva, dok Društvo obavlja izvršenje (na primer, usluge čišćenja),
- izvršenje subjekta stvara ili poboljšava imovinu (na primer, radovi u toku) koju kupac kontroliše tokom stvaranja ili poboljšanja imovine, ili
- izvršenje Društva ne proizvodi imovinu koja za Društvo ima alternativnu namenu (preusmeravanjem imovine za drugu namenu) i Društvo ima ostvarivo pravo na isplatu do određenog datuma.

Za priznavanje prihoda tokom vremena mogu se koristiti:

- a) Izlazne metode (shodno vrednosti koju dobra ili usluge prenesene do određenog datuma imaju za kupca; na primer, broj proizvedenih ili isporučenih jedinica u odnosu na ukupno ugovoreni iznos jedinica; kao praktično sredstvo, ako Društvo ima pravo na naknadu u iznosu koji je srazmeran vrednosti koju za kupca imaju dobra ili usluge koje su završene ili isporučene do tada, prihod može da se prizna u iznosu koji Društvo ima pravo da fakturiše; i
- b) Ulazne metode (prihod se priznaje na osnovu inputa koje Društvo ulaže radi ispunjenja ugovorne obaveze).

Ako se obaveza izvršenja ne ispunjava tokom vremena, tada Društvo tu obavezu ispunjava u tačno određenom momentu, pri čemu se prihod priznaje u momentu u kome Društvo prenosi kontrolu nad određenom robom ili uslugama na kupca.

Kod prve primene MSFI 15 - Prihod od ugovora sa kupcima, Društvo koristi modifikovanu retrospektivnu primenu. Na dan bilansa Društvo nema efekte koji proizilaze iz zahteva MSFI 15.

4.1.6 Rashodi

Rashodi su smanjenja ekonomskih koristi tokom obračunskog perioda, ispoljeno u obliku odliva ili smanjenja imovine ili nastanka obaveza, koja imaju za rezultat smanjenje kapitala koji ne predstavlja smanjenje po osnovu raspodele vlasnicima kapitala.

Definicija rashoda obuhvata:

- rashode koji nastaju u toku redovnog poslovanja entiteta i
- gubitke

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode, ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine) i gubitak poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike i ispravke grešaka ranijih perioda i prenos rashoda.

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja.

Za potrebe finansijskog izveštavanja vrši se korekcija poslovnih rashoda u Bilansu uspeha za iznose prihoda od aktiviranja učinaka i robe i prihoda od promene vrednosti zaliha učinaka (povećanja, odnosno smanjenja vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga).

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru **ostalnih rashoda** (koji uključuju i rashode po osnovu obezvređenja ostale imovine koja se vrednuje po fer vrednosti kroz Bilans uspeha), pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

U okviru **gubitka poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike, ispravke grešaka ranijih perioda i prenos rashoda**, iskazuju se rashodi prema nazivima računa ove grupe i prenos ukupnih rashoda na kraju obračunskog perioda, a koji se za potrebe finansijskog izveštavanja prikazuju u neto efektu, nakon prebijanja sa odgovarajućim prihodima.

4.1.7 Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava. Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je obavezno potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

Troškovi pozajmljivanja koji se kapitalizuju su oni troškovi pozajmljivanja koji bi bili izbegnuti da nije bio učinjen izdatak za sredstvo koje se kvalifikuje.

U obimu u kome su novčana sredstva pozajmljena isključivo radi sticanja sredstva koje se kvalifikuje, iznos troškova koji se mogu kapitalizovati po osnovu tog sredstva se određuje kao razlika između stvarnih troškova predmetnog pozajmljivanja, umanjeni za svaki prihod po osnovu privremenog investiranja od tog pozajmljivanja.

Društvo treba da započne kapitalizaciju troškova pozajmljivanja na datum početka kapitalizacije, što je datum kada Društvo prvi put ispuni svaki od navedenih uslova:

- napravi izdatke za sredstvo,
- napravi troškove pozajmljivanja i
- preduzme aktivnosti neophodne da bi se sredstvo pripremilo za planiranu upotrebu ili prodaju.

Društvo treba da prestane sa kapitalizacijom troškova pozajmljivanja kada su u suštini završene sve aktivnosti neophodne da bi se sredstva koja se kvalifikuju pripremila za planiranu upotrebu ili prodaju.

4.1.8 Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez koji se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Odbitna privremena razlika nastaje u slučajevima kada je u bilansima društva, po određenim osnovama, već prikazan rashod, koji će se sa poreskog aspekta priznati u narednim periodima. Tipični slučajevi kada nastaju odbitne privremene razlike su sledeći:

- poreska vrednost sredstava koja podležu amortizaciji je veća od knjigovodstvene vrednosti sredstava; - sa poreskog aspekta nisu priznata pojedina rezervisanja koja se priznaju u momentu iskorišćenja (na primer pojedina rezervisanja po MRS 19;

- sa poreskog aspekta nije priznato obezvređenje imovine, koje se priznaje pri otuđenju imovine (roba, materijal, investiciona nekretnina i sl.);

- sa poreskog aspekta nisu priznati rashodi kada su plaćeni i dr.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve odbitne privremene razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koje su dodeljene tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice.

Iznos odloženog poreskog sredstva utvrđuje se primenom propisane (ili saopštene) stope poreza na dobit Društva na iznos odbitne privremene razlike koja je utvrđena na datum bilansa stanja.

Ako je na kraju prethodne godine privremena razlika bila odbitna, po kom osnovu su priznata odložena poreska sredstva, a na kraju tekuće godine, po osnovu istih sredstava, privremena razlika bude oporeziva, vrši se ukidanje prethodno formiranih odloženih poreskih sredstava u celini, uz istovremeno priznavanje odloženih poreskih obaveza u iznosu koji je utvrđen na datum bilansa stanja.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih** gubitaka se utvrđuje primenom propisane (ili očekivane) stope poreza na dobit Društva na iznos poreskog gubitka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** priznaju se u visini neiskorišćenog poreskog kredita, bez primene propisane (ili očekivane) stope poreza na dobit Društva na taj iznos.

Društvo priznaje odložena poreska sredstva, po svim navedenim osnovama (odbitne privremene razlike, neiskorišćeni poreski gubici i neiskorišćeni poreski kredit), samo kada je verovatno, i u meri u kojoj se očekuje, da će u budućem periodu biti raspoloživih oporezivih dobitaka za koje će se ova sredstva moći iskoristiti.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospеле otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19 – Naknade zaposlenima, za efekte prve primene MSFI 9 i dr.).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Oporezive privremene razlike su privremene razlike koje će za rezultat imati oporezive iznose prilikom određivanja oporezivog dobitka (poreskog gubitka) budućih perioda, kada se knjigovodstvena vrednost datog sredstva ili obaveze nadoknadi ili izmiri.

Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je određeni rashod, priznat sa poreskog aspekta, dok će sa knjigovodstvenog aspekta biti priznat u poslovnim knjigama Društva tek u narednim periodima.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Iznos odložene poreske obaveze utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike koja je utvrđena na datum bilansa stanja.

Na svaki datum bilansa stanja se odložene poreske obaveze svode na iznos utvrđen na osnovu privremene razlike na taj dan. Ako je na kraju prethodne godine privremena razlika bila oporeziva, po kom osnovu su priznate odložene poreske obaveze, a na kraju tekuće godine, po osnovu istih sredstava, privremena razlika bude odbitna, vrši se ukidanje prethodno formiranih odloženih poreskih obaveza u celini, uz istovremeno priznavanje odloženih poreskih sredstava Društva u iznosu utvrđenom na datum bilansa stanja.

Odložene poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

4.1.9 Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina je nemonetarno sredstvo bez fizičke suštine, koje se može identifikovati, kao što su: softveri, licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj i sl.

Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja ako je: ili odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalna imovina priznala, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo, što je karakteristično za situaciju kada Društvo kontroliše imovinu i

- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Ako jedan od zahteva nije ispunjen, izdaci po osnovu nematerijalnih ulaganja se priznaju na teret rashoda u periodu u kojem su izdaci nastali.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljeno procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe *iz istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalna imovina. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe *iz razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalne imovine vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno odmeravanje nematerijalne imovine, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

4.1.10 Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako i samo ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: fakturnu cenu, uključujući uvozne takse i druge dažbine koje se ne mogu refundirati, a umanjenu za dobijene popuste i rabate; sve troškove koji se mogu direktno pripisati dovođenju sredstva na lokaciju i u stanje koje je neophodno da bi sredstvo moglo funkcionisati, na način na koji to očekuje menadžment; i inicijalnu procenu troškova demontaže, uklanjanja sredstva i obnove područja na kojem je sredstvo locirano.

U cilju naknadnog merenja nekretnina, postrojenja i opreme izvršena je podela u sledeće grupe:

1. zemljište,
2. objekti,
3. postrojenja i oprema i
4. ostalo.

Naknadno merenje grupe „Objekti“ vrši se po modelu revalorizacije, što podrazumeva vrednovanje po revalorizovanom iznosu, koji predstavlja fer vrednost na datum revalorizacije, umanjenu za naknadnu akumuliranu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti.

Naknadno odmerenje svih ostalih grupa u okviru pozicije „Nekretnine, postojenja i oprema“, osim objekata, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

Ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi se iskazuju i priznaju na posebnom računu, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi vezane za to sredstvo priliti u Društvo. Amortizacija ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi se vrši na osnovu procenjenog veka korišćenja tih sredstava, koji može biti jednak ili kraći od perioda trajanja ugovora o zakupu.

4.1.11 Lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga** (lizing kojim se suštinski prenose svi rizici i koristi koji su povezani sa vlasništvom nad sredstvima, a po isteku perioda lizinga pravo svojine se može, ali ne mora preneti), shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

U slučaju **poslovnog (operativnog) lizinga** (lizing kojim se suštinski ne prenose svi rizici i koristi koji su povezani sa vlasništvom nad sredstvima), plaćanja lizinga se priznaju kao rashod, i to generalno po pravolinijskoj osnovi tokom trajanja lizinga.

MSFI 16 – Lizing Društvo će primenjivati od sastavljanja finansijskih izveštaja za 2021. godinu uz primenu retrospektivnog modela uz kumulativni efekat,

4.1.12 Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava. Amortizacija je uslovljena: korisnim vekom trajanja, metodom amortizacije, amortizacionim iznosom i amortizacionim periodom.

Koristan vek trajanja sredstva se u Društvu određuje primenom vremenskog metoda, tako da se koristan vek trajanja sredstava može razumeti kao vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje. Koristan vek trajanja sredstava proverava se na kraju svake finansijske godine.

Iznos koji se amortizuje je revalorizovana vrednost za objekte, odnosno nabavna vrednost (za ostale grupe u okviru pozicija Nekretnine, postrojenja i oprema i Nematerijalna imovina) ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost (u finansijskim izveštajima Društva), umanjen za rezidualnu vrednost koja se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Rezidualna vrednost je procenjeni iznos koji bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstvo, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđenja i uz pretpostavku da je sredstvo na kraju korisnog veka trajanja, i u stanju koje se očekuje na kraju korisnog veka trajanja.

Za rezidualnu vrednost nematerijalne imovine se uvek pretpostavlja da je nula, osim u slučajevima:

- kada postoji obaveza treće strane da kupi nematerijalnu imovinu na kraju njenog veka trajanja ili
- kada postoji aktivno tržište nematerijalne imovine, uz pretpostavku da će takvo tržište postojati i na kraju veka trajanja imovine, kada se rezidualna vrednost može utvrditi pozivanjem na to tržište.

Rezidualna vrednost se proverava na kraju svake finansijske godine od strane kompetentnih procenjivača i njena promena u odnosu na prethodne procene se obuhvata u skladu sa relevantnim odredbama MRS 8.

Rezidualna vrednost se kao rezultat procene može za pojedino sredstvo povećati na iznos koji je jednak knjigovodstvenoj vrednosti tog sredstva ili veći od nje. U tom slučaju, trošak amortizacije će u preostalom korisnom veku trajanja tog

sredstva iznositi nula, osim ako se, kao rezultat naknadnih procena, rezidualna vrednost ne smanji na iznos koji je niži od knjigovodstvene vrednosti.

Amortizacija sredstava vrši se **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** od početka narednog meseca od trenutka kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu tj. korišćenje, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju koje je neophodno za funkcionisanje, na način kako je to rukovodstvo predvidelo.

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja neograničen ili ograničen. Nematerijalna imovina ne podleže amortizaciji ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja (na primer, zemljište).

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga ili korisnog veka trajanja.

Obračun amortizacije prestaje kada se sredstvo isknjiži (prestane da se priznaje kao sredstvo) i kada se reklasifikuje kao stalno sredstvo namenjeno prodaji ili u okviru poslovanja koje se obustavlja. Dakle, amortizacija se obračunava i kada se sredstvo ne koristi, odnosno i kada se ne koristi aktivno, ako sredstvo nije reklasifikovano kao stalno sredstvo namenjeno prodaji ili u okviru poslovanja koje se obustavlja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, obračun amortizacije sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

Sredstva koja su, prema MSFI 5 - Stalna imovina koja se drži za prodaju i prestanak poslovanja, klasifikovana kao sredstva namenjena prodaji, na datum bilansa stanja se iskazuju kao obrtna sredstva i procenjuju po nižoj vrednosti od knjigovodstvene vrednosti i fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

4.1.13 Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest, da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknativog iznosa tog sredstva.

Nadoknativi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknativi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknativi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

4.1.14 Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina (zemljište ili objekat ili deo objekta ili oboje) koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, ili nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno odmerenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine: ako ispunjava uslove da se prizna kao sredstvo, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane

sa tim izdatkom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti. U suprotnom, naknadni izdatak se iskazuje kao trošak poslovanja u periodu u kojem je nastao.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno odmerenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na datum bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione nekretnine tokom određenog perioda se priznaje u bilansu uspeha za period u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine ne podležu obračunu amortizacije, niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.

Investiciona nekretnina prestaje da se priznaje po otuđenju (prodaja ili zaključenje finansijskog lizinga) ili ukoliko je prestala da se koristi (kada se rashoduje), a ne očekuju se buduće koristi od njenog otuđenja. Dobici ili gubici od rashodovanja ili otuđenja investicione nekretnine priznaju se u bilansu uspeha u godini kada je sredstvo otuđeno ili rashodovano, dok se celokupan iznos revalorizacionih rezervi koje su sastavni deo kapitala koje se odnose na otuđenu ili rashodovanu investicionu nekretninu, prenosi direktno na neraspoređenu dobit tekuće godine.

4.1.15 Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po nižoj vrednosti od:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
 - neto ostvarive vrednosti odnosno neto prodajne vrednosti/cene),
- s tim što se zalihe materijala i robe odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala i robe, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala i robe, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci zaliha. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala i robe prilikom njihovog trošenja vrši se primenom **metode ponderisane prosečne cene**, obračunate na nivou svakog pojedinačnog magacina.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, sitan inventar, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni i neproizvodni troškovi i troškovi pozajmljivanja.

Pod određenim uslovima, preciziranim MRS 23, i troškovi pozajmljivanja se mogu uključiti u nabavnu vrednost (cenu koštanja) zaliha.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja (vrednost u koju nije uključen porez) umanjena za procenjene troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza rapoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

4.1.16 Stalna imovina koja se drži za prodaju

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji** u skladu sa MSFI 5 - Stalna imovina koja se drži za prodaju i prestanak poslovanja, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem.

Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo (ili grupa za otuđenje) mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje) i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Da bi prodaja bila vrlo verovatna odgovarajući nivo uprave mora da se posveti planu za prodaju te imovine (ili grupe za otuđenje), da postoji aktivni program za pronalaženje kupca, kao i da je izvršenje tog plana već počelo (na primer, oglašena javna prodaja, započeti pregovori ili pripreme za pregovore sa potencijalnim kupcima i sl.). Pored navedenog, na verovatnoću prodaje implicira i postojanje tržišta za to sredstvo, da je ponuđena cena razumno utvrđena, tako da omogućava realnost očekivanja da će se prodaja izvršiti u roku od godinu dana od datuma priznavanja.

Produžetak perioda potrebnog za okončanje prodaje ne sprečava da se imovina (ili grupa za otuđenje) klasifikuje kao imovina koja se drži za prodaju, ako je odlaganje posledica događaja ili okolnosti koje su van kontrole Društva i ako postoji dovoljno dokaza da je Društvo i dalje posvećeno planu da proda imovinu (ili grupu za otuđenje).

Društvo odmerava stalnu imovinu (ili grupu za otuđenje), klasifikovanu kao stalnu imovinu koja se drži za prodaju po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva ili grupe za otuđenje, osim troškova finansiranja i poreza na dobitak, pri čemu se odmeravaju prema sadašnjoj vrednosti, a ne prema visini koja se očekuje u momentu prodaje.

Društvo ne amortizuje stalnu imovinu dok je ona klasifikovana kao imovina koja se drži za prodaju (ili dok je deo grupe za otuđenje koja je klasifikovana kao imovina koja se drži za prodaju).

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznata kao sredstva namenjena prodaji.

Evidentiranje prodaje stalnih sredstava namenjenih prodaji iskazanih u skladu sa MSFI 5 vrši se po neto principu, odnosno razlika između neto prodajne vrednosti i knjigovodstvene vrednosti iskazuje se kao dobitak ili gubitak po osnovu

prodaje stalnih sredstava namenjenih prodaji, dok se evidentiranje prodaje stalnih sredstava namenjenih prodaji iskazanih u skladu sa MRS 2 vrši po bruto principu.

Imovina koja prestane da bude klasifikovana kao ona koja se drži za prodaju (ili prestane da bude uključena u grupu koja se drži za prodaju), vrednuje se po nižoj vrednosti od:

- knjigovodstvene vrednosti pre nego što je klasifikovano kao ono koje se drži za prodaju (prilagođeno za amortizaciju i obezvređenje koje bi bili priznati da sredstvo nikada nije klasifikovano za prodaju) i
- njegove nadoknadive vrednosti na datum odluke da se stalno sredstvo ne proda.

Fer vrednost

Fer vrednost shodno MSFI 13 – Odmeravanje fer vrednosti je cena koja bi bila dobijena za prodaju imovine, ili plaćena za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja; uz pretpostavku da učesnici deluju u svom najboljem ekonomskom interesu.

Fer vrednost je na tržištu zasnovano odmeravanje, a ne odmeravanje zasnovano na specifičnom društvu.

Odmeravanje fer vrednosti vrši se za konkretnu imovinu ili obavezu, uzimajući u obzir karakteristike imovine ili obaveze koje bi učesnici na tržištu uzeli u obzir prilikom određivanja cene. To su, na primer, sledeće karakteristike:

- stanje i lokacije imovine i
- ograničenja, ako postoje, za prodaju i korišćenje imovine.

Odmeravanje fer vrednosti se radi pod pretpostavkom da se transakcija prodaje imovine ili prenosa obaveze odvija ili:

- na primarnom tržištu za imovinu ili obavezu ili
- u odsustvu primarnog tržišta, na najpovoljnijem tržištu za imovinu ili obavezu.

Ako postoji primarno tržište, fer vrednost će predstavljati cenu na tom tržištu (bilo da je cena direktno uočljiva ili procenjena korišćenjem druge tehnike procene), čak i ako je cena na drugom tržištu potencijalno povoljnija na datum odmeravanja.

U osnovi, sve tehnike procene fer vrednosti mogu se podeliti u tri grupe:

- tržišni pristup - korišćenjem cena i drugih relevantnih informacija generisane u transakcijama sa identičnom ili uporedivom imovinom ili obavezama;

- troškovni pristup (trošak zamene) - cena koji bi bila naplaćena za imovinu se zasniva na trošku tržišnog učesnika (kupca) za sticanje ili izgradnju zamenske imovine uporedive koristi, korigovana za zastarelost; i
- prihodni pristup - fer vrednost, kao ekvivalent sadašnje vrednosti budućih neto novčanih tokova koji se očekuju od korišćenja imovine, odražava sadašnja očekivanja tržišta o tim budućim iznosima.

Prilikom procene fer vrednosti koriste se tehnike procene koje su odgovarajuće za date okolnosti i za koji su dostupni podaci dovoljni za odmeravanje fer vrednosti, pri čemu se maksimalno koriste relevantni uočljivi inputi, a što je moguće manje se koriste neuočljivi inputi.

Input, koji može biti uočljiv ili neuočljiv, je pretpostavka koje tržišni učesnici koriste u određivanju cene imovine ili obaveze, uključujući i pretpostavke o riziku, kao što su rizik svojstven datoj tehnici procene koja se koristi u odmeravanju fer vrednosti (kao što je model utvrđivanja cene); i rizik svojstven inputima za tehniku procene.

Hijerarhija fer vrednosti se klasifikuje u tri nivoa, shodno inputima za tehniku procene, koji se koristi pri određivanju fer vrednosti. U predmetnom kontekstu:

- najveći prioritet se daje fer vrednosti koja je određena na bazi inputa nivoa 1,
- srednji prioritet fer vrednostima određenim na bazi inputa nivoa 2, a
- najmanji prioritet fer vrednostima koji su određeni na bazi inputa nivoa 3.

Inputi nivoa 1 su kotiranje cene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za identičnu imovinu i obaveze kojima Društvo ima pristup na datum odmeravanja, pri čemu se naglasak stavlja na određivanje oba sledeća elementa:

- primarno tržište za imovinu ili obavezu ili, u odsustvu primarnog tržišta, najpovoljnije tržište za imovinu ili obavezu; i
- da li Društvo može da realizuje transakciju vezanu za imovinu ili obavezu po ceni na tržištu na datum odmeravanja.

Inputi nivoa 2 su kotirane cene za sličnu imovinu ili obaveze na aktivnom tržištu, kotirane cene za identičnu ili sličnu imovinu ili obaveze na tržištima koja nisu aktivna i sl. U zavisnosti od karakteristika (stanje i lokacija imovine, obim i nivo aktivnosti na tržištima gde su inputi uočeni i sl.) imovine i „reperne“ imovine, vrši se korekcija inputa prilikom odmeravanja fer vrednosti.

Inputi nivoa 3 su neuočljivi inputi (na primer, projektovani bilans uspeha ili tok gotovine određene jedinice koja generiše gotovinu) za imovinu i obaveze koji se koriste pri proceni fer vrednosti kada postoji mala ili nepostojeća tržišna aktivnost vezana za imovinu i obaveze u momentu odmeravanja.

U nedostatku iole pouzdanih inputa, pri aproksimaciji fer vrednosti (kod procene fer vrednosti nelikvidnih hartija od vrednosti i sl.), može se uzeti i nabavna vrednost.

4.1.17 Finansijske imovina

4.1.17.1 Finansijska sredstva

Shodno MSFI 9 – Finansijski instrumenti, finansijsko sredstvo se priznaje kada Društvo postane jedna od strana na koje se odnose ugovorne odredbe (prava) finansijskog instrumenta. Kupovina ili prodaja finansijskog sredstva se evidentira korišćenjem računovodstvenog obuhvatanja na datum izmirenja (datum kada se sredstvo isporučuje entitetu ili datum kada entitet isporučuje sredstvo).

Društvo prestaje da priznaje finansijsko sredstvo:

- kada ugovorna prava na tokove gotovine od finansijskog sredstva prestanu da važe; ili
- prenese finansijsko sredstvo i taj prenos se, usled prenetog, u značajnoj meri, rizika i koristi od finansijskog sredstva, kvalifikuje kao prestanak priznavanja.

Finansijska sredstva se inicijalno odmeravaju po njihovoj fer vrednosti, uvećanoj ili umanjenoj, u slučaju finansijskog sredstva koje se ne odmerava po fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koje se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog instrumenta. U odnosu na izneto, razlika je u tome što se početno priznavanje kod potraživanja od prodaje odmerava po ceni transakcije (osim u slučaju kada je u prodaji sadržana značajna komponenta finansiranja).

Kod naknadnog odmeravanja finansijskog sredstva, relevantna je grupa u kojoj je Društvo klasifikovao finansijsko sredstvo, a što je uslovljeno:

- poslovnim modelom Društva za upravljanje finansijskim sredstvima i
- karakteristikama ugovornih tokova gotovine finansijskog sredstva ("SPPI" test - Solely Payments of Principal and Interest).

Sa aspekta naknadnog vrednovanja, finansijsko sredstvo može da se klasifikuje u sledeće tri grupe:

- finansijsko sredstvo odmereno po amortizovanoj vrednosti,
- finansijsko sredstvo odmereno po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat i
- finansijsko sredstvo odmereno po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Sredstvo klasifikovalo u kategoriji po amortizovanoj vrednosti treba da ispuni oba kriterijuma:

- Poslovni model: finansijsko sredstvo se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova;

-SPPI test: da li ugovoreni uslovi daju pravo na novčane tokove koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate.

Sredstvo klasifikovalo u kategoriji po fer vrednosti kroz ukupni ostali rezultat (FVTOCI) treba da ispunji oba kriterijuma:

- Poslovni model: finansijsko sredstvo se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaje;
- SPPI test: da li ugovoreni uslovi daju pravo na novčane tokove koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate.

Finansijsko sredstvo odmereno po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvata sredstva koja nisu klasifikovana u prethodne dve grupe. Efekti vrednovanja i realizovani dobiti i gubici se priznaju u bilansu uspeha u periodu kada su nastali.

Svi derivati koji su u obuhvatu MSFI 9 se odmeravaju po fer vrednosti. Sve promene se priznaju kroz bilans uspeha.

Dividenda se kao finansijsko sredstvo priznaje u bilansu uspeha kada je:

- ustanovljeno pravo Društva da mu se isplaćuje dividenda,
- kada je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa dividendom prelivati u Društvo i
- kada iznos dividende može pouzdano da se odmeri.

Finansijskom sredstvu **je umanjena vrednost** kada se desi jedan ili više događaja koji imaju štetan uticaj na procenjene buduće tokove gotovine tog finansijskog sredstva.

Po pitanju sredstava koja se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti (zajmovi i potraživanja) i po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat, Društvo treba da prizna umanjene vrednosti, to jest da prizna rezervisanje za **očekivane kreditne gubitke**.

Na svaki datum izveštavanja:

- ako se kreditni rizik značajno povećao od početnog priznavanja, Društvo treba da odmerava rezervisanje za gubitke za finansijsko sredstvo po iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tokom veka trajanja sredstava; i
- ako se kreditni rizik nije značajno povećao od početnog priznavanja, Društvo treba da odmerava rezervisanje za gubitke za finansijsko sredstvo po iznosu koji je jednak dvanaestomesečnim očekivanim kreditnim gubicima.

Društvo treba, na svaki datum izveštavanja, da proceni da li se kreditni rizik određenog finansijskog sredstva značajno povećao od početka priznavanja, što, pored ostalog, podrazumeva odmeravanje očekivanih gubitaka od finansijskog sredstva na način koji odražava:

- nepristrasan i iznos ponderisan verovatnoćom koji se utvrđuje vrednovanjem niza mogućih ishoda,
- vremensku vrednost novca i
- razumne i potkrepljive informacije koje su dostupne bez nepotrebnih troškova ili napora na datum

izveštavanja o prethodnim događajima, trenutnim uslovima i prognozama budućih ekonomskih uslova.

4.1.17.2 Finansijske obaveze

Finansijska obaveza je svaka obaveza koja je:

- ugovorno pravo:
 - dostavljanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom društvu; ili
 - razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza s drugim društvom prema uslovima koji su potencijalno nepovoljni za Društvo; ili
- ugovor koji će biti ili može biti izmiren instrumentima sopstvenog kapitala Društva i koji je:
 - nederivatni, za koji Društvo jeste ili može biti u obavezi da dostavi promenljiv broj instrumenata sopstvenog kapitala Društva; ili
 - derivatni, koji će biti ili može biti izmiren drugačije nego razmenom fiksnog iznosa gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksni broj instrumenata sopstvenog kapitala Društva.

Shodno MSFI 9 – Finansijski instrumenti, finansijska obaveza se priznaje kada Društvo postane jedna od strana na koje se odnose ugovorne odredbe finansijskog instrumenta.

Društvo prestaje da priznaje finansijsku obavezu (ili deo finansijske obaveze) kada je ugašena, odnosno kada je ugovorna obaveza ispunjena, otkazana ili je istekla.

Razmena između postojećeg zajmoprimca i zajmodavca dužničkih instrumenata sa u značajnoj meri različitim uslovima treba da se računovodstveno obuhvata kao gašenje prvobitne finansijske obaveze i priznavanje nove. Slično iznetom, značajna izmena uslova postojeće (ili dela) finansijske obaveze treba da se računovodstveno obuhvata kao gašenje prvobitne finansijske obaveze i priznavanje nove.

Razlika između knjigovodstvene vrednosti finansijske obaveze (ili dela obaveze) koja je ugašena ili prenetu drugoj strani i plaćene nadoknade, uključujući i sva prenetu negotovinska sredstva ili preuzete obaveze, treba da se priznaje u bilansu uspeha.

Finansijska obaveza se inicijalno odmerava po njihovoj fer vrednosti, uvećanoj ili umanjenoj, u slučaju finansijske obaveze koja se ne odmerava po fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koje se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog instrumenta.

Sa aspekta naknadnog vrednovanja, uz manje izuzetke (derivati, finansijske garancije i dr.), finansijske obaveze se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti, primenom metode efektivne kamatne stope. Primenom ove metode, Društvo identifikuje naknade koje su sastavni deo efektivne kamatne stope finansijske obaveze (sve navedeno

važi i za finansijsko sredstvo). Naknade koje su sastavni deo efektivne kamatne stope obuhvataju startne naknade (troškovi servisiranja, troškovi obrade kreditnih zahteva, upisivanje zaloge, advokatski troškovi i dr.), provizije i dr.

Društvo može, pri početnom priznavanju (tokom vremena se ne vrši reklasifikacija finansijske obaveze), da klasifikuje finansijsku obavezu kao odmerenu po fer vrednosti kroz bilans uspeha: ako se time sprečava računovodstvena neusaglašenost zbog odmeravanja sredstva, obaveza, prihoda i/ili rashoda po različitim osnovama; i ako se grupom finansijskih sredstava i obaveza upravlja i performanse im se vrednuju na bazi fer vrednosti, shodno dokumentovanoj strategiji upravljanja rizikom ili investiranja.

Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava:

MSFI 9 uvodi revidirani model obezvređenja finansijske imovine, koji se zasniva na bazi očekivanog kreditnog gubitka, a ne na prošlim gubicima.

Model nastalog gubitka iz MRS 39 priznavao je gubitak po finansijskom instrumentu tek kada se pojavi objektivni dokaz o umanjenju vrednosti finansijskog instrumenta, kao na primer kašnjenje u plaćanju obaveza, finansijske poteškoće dužnika, otvaranje predstečajnog/stečajnog postupka, likvidacije dužnika i sl. Ovaj pristup je kao rezultat imao dosta kasno priznavanje gubitka u finansijskim izveštajima. Nasuprot tome, model očekivanih kreditnih gubitaka zahteva procenu mogućih gubitaka od umanjenja vrednosti finansijskih instrumenata pre pogoršanja finansijske i kreditne sposobnosti dužnika tj. da se vrednosno usklađenje priznaje pre nego što je došlo do nastalih gubitaka.

Prema usvojenoj *Metodologiji za obračun obezvređenja finansijskih instrumenata u skladu sa MSFI 9* obračun obezvređenja se vrši u skladu sa modelom očekivanih gubitaka prilikom procene obezvređenja finansijskih sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ili po fer vrednosti preko ostalog rezultata (osim učešća u kapitalu), kao i na ugovorna sredstva (ugovorna finansijska imovina u skladu sa MSFI 15).

Društvo vrši procenu obezvređenja na dva nivoa: pojedinačnom i grupnom.

Društvo primenjuje pojedinačnu procenu obračuna ispravki vrednosti u slučajevima gde se ključni pokretači kreditnog rizika mogu pratiti na bazi pojedinačnog instrumenta, gde ih onda Društvo tako prati bez potrebe za dodatnom zajedničkom procenom.

Pojedinačnu procenu ispravke vrednosti Društvo primenjuje na potraživanja od povezanih pravnih lica; na potraživanje od države, a koja se ne odnose na komercijalne odnose u kojima je država u ulozi investitora; na finansijske plasmane i date depozite; hartije od vrednosti i gotovinu i gotovinske ekvivalente.

Za potrebe pojedinačne procene, Društva se oslanjaju na podatak o neizmirenju obaveza (PD) iz eksternih izvora, odnosno podatak objavljen od strane renomiranih rejting agencija. Drugi parametar u kalkulaciji, LGD (loss given default), koji podrazumeva visinu gubitka u slučaju neizmirenja obaveze, je zasnovan na Bazelskom LGD-u od 45%. Izloženost u slučaju događaja neizmirenja obaveza (EAD) u ovom slučaju je iznos potraživanja na datum izveštavanja. Diskontni faktor će zavisiti od efektivne kamatne stope utvrđene prilikom početnog priznavanja i ročnosti instrumenta. Ako se očekuje naplata potraživanja u roku od 12 meseci diskontni faktor iznosi 1.

Grupnu procenu obračuna ispravki vrednosti, Društvo primenjuje za potrebe odmeravanja kreditnih gubitaka, odnosno ispravki vrednosti kod potraživanja od trećih lica (uključujući potraživanja od države, državnih društava i državnih organa, gde je država pretežno u ulozi investitora), u koja spadaju potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu, kao i aktivna vremenska razgraničenja koja imaju kategoriju finansijske imovine, i druga potraživanja, uključujući i ugovornu finansijsku imovinu u skladu sa MSFI 15, odnosno potraživanja po osnovu nefakturisanih prihoda sa ovim licima, a koja nisu predmet obuhvata pojedinačne procene, kao i potraživanja za zakup (lizing) koja proizilaze iz transakcija u okviru MSFI 16.

Pristup obračunu PD-a temelji se na kreiranju matrica rezervisanja zasnovane na starosnim intervalima (14 intervala, zasnovanih na danima docnje na sledeći način: „0“ nedospela potraživanja; „1“- 0-30 dana kašnjenja, „2“ – 31-60 dana docnje...“13“ – 330-360 dana docnje; „14“ – preko 360 dana docnje) i stopama nenaplaćenih potraživanja ("roll-rate") između posmatranih intervala.

Stopa gubitka u slučaju neizmirenja obaveza, LGD, obračunata je posmatranjem naplate potraživanja u „najlošijem“ posmatranom intervalu tokom perioda 2017-2019. odnosno, 2017-2020, na način da je stavljen u odnos iznos potraživanja na dan 31.12.2019. godine u najlošijem starosnom intervalu uvećan za otpise u toku posmatranog perioda i ukupan iznos registrovanih potraživanja, tj. faktura u najlošijem starosnom intervalu tokom posmatranog perioda. U određenim slučajevima, usled postojanja prvoklasnog (depozita, garancije i sl.), ili adekvatnog sredstva obezbeđenja (zaloge, hipoteke), Društvo može pre primene LGD-a, samu izloženost umanjiti za iznos kolateralu uz prethodnu primenu odgovarajućeg faktora umanjenja te vrednosti (haircut-a). U slučajevima potraživanja koja datiraju od pre 2017. godine, osim u specifičnim slučajevima koje je potrebno adekvatno dokumentovati, pretpostavka je da se radi o potraživanjima koja su obezvređena i za koje se primenjuje pristup obračuna obezvređenja za instrumente kod kojih je identifikovan objektivni dokaz obezvređenja (kako je objašnjeno u nastavku).

Kod pristupa obračunu ispravke vrednosti za finansijske instrumente kod kojih je identifikovan objektivni dokaz obezvređenja, nije identifikovana potreba za izmenom dosadašnjeg pristupa u skladu sa MRS 39, te tretman i način obračuna ispravke vrednosti ostaje nepromenjen i u skladu sa MRS 39 i zasniva se na iznosu gubitka odmerenog kao razlike između izloženosti i sadašnje vrednosti budućih očekivanih novčanih tokova, diskontovanih efektivnom kamatnom stopom.

U slučaju postojanja potrebe za utvrđivanjem diskontnog faktora, odnosno efektivne kamatne stope za potrebe obračuna očekivanog kreditnog gubitka (za određene finansijske instrumente koji se ne odmeravaju po pojednostavljenom pristupu i sredstva u nivou 3 koja se odmeravaju pojedinačno), Društvo će primeniti efektivnu kamatnu stopu datog instrumenta, odnosno u slučaju nepostojanja iste, kao najbolja aproksimacija biće korišćen javno raspoloživ podatak zavisno od valute, ročnosti i sl. (statistika NBS, eminentni javno dostupni izvori informisanja, zakonska zatezna kamatna stopa, itd.)

Društvo primenjuje pojednostavljeni pristup za potraživanja od kupaca (povezanih i trećih lica), ugovorenih sredstava koja proizilaze iz transakcija u okviru MSFI 15 i potraživanja za zakup (lizing) koja proizilaze iz transakcija u okviru MRS17/MSFI 16. Pojednostavljeni pristup podrazumeva da se za dato potraživanje obračunava životni očekivani kreditni gubitak bez obzira na to da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od kupaca, ugovorna sredstva i potraživanja po osnovu zakupa i meri rezervisanja za gubitke u iznosu koji je jednak očekivanim kreditnim gubicima tokom celokupnog životnog veka.

Za ostale kategorije finansijske imovine (gotovina i gotovinski ekvivalenti, finansijski plasmani, hartije od vrednosti) Društvo primenjuje opšti pristup.

Društvo je Metodologijom za obračun ispravke vrednosti finansijskih instrumenata u skladu sa MSFI 9 definisalo indikatore značajnog povećanja kreditnog rizika. U vezi sa navedenim, kao indikatori značajnog povećanja kreditnog rizika, odnosno indikatori da je za određenu vrstu finansijske imovine potrebno obračunati očekivani kreditni gubitak za ceo period života/trajanja iste, uzimaju se u obzir:

- Pad eksternog kreditnog rejtinga koji se koristi za potrebe obračuna ispravke vrednosti;
- Kašnjenje u otplati obaveze prema Društvima u iznosu od 30 dana (ako se radi o trećim licima), odnosno 90 dana, ako se radi o povezanim pravnim licima;
- Drugi kvalitativni kriterijumi koji mogu navesti na zaključak da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika.

Za potrebe identifikacije indikatora obezvređenja, odnosno kriterijuma da je potrebno obračun očekivanih kreditnih gubitaka za imovinu koja se svrstava u nivo 3, u skladu sa zahtevima MSFI 9, Društva primenjuju:

- Definisani prag neizmirenja obaveza koji važi za dato Društvo i datu kategoriju finansijske imovine;
- Druge objektivne dokaze obezvređenja u skladu sa MSFI 9

Pristup obračunu ispravke vrednosti kod finansijskih garancija temelji se na istorijskim gubicima koje je Energoprojekt imao po ovom osnovu.

Na osnovu svega navedenog, Društvo je na bazi usvojene Metodologije za obračun obezvređenja finansijskih instrumenata u skladu sa MSFI 9 obračunalo efekte primene MSFI 9 na dan 01.01.2020. i na dan 31.12.2020. godine.

Društvo je utvrdilo da je primena MSFI 9 uticala na dodatni iznos obezvređenja na dan 01.01.2020. godine u iznosu od 1,652 hiljada RSD, koji je priznat u okviru kapitala, odnosno pozicije neraspoređeni dobitak ranijih godina na dan 01.01.2020. godine to kao korekcija početnog stanja. Iznosi obezvređenja prikazani su u tabelama (napomena 23-32)

Energoprojekt Industrija a.d.

Iznos u 000 RSD

Finansijski instrument	Stanje finansijskog instrumenta 01.01.2020. Bruto	Konto ispravke vrednosti	Iznos ispravke vrednosti na dan 01.01.2020.	Stanje finansijskog instrumenta 01.01.2020. Neto
1	2	3	4	5=2+4
Ostali dugorocni finansijski plasnani (konto 048)	334	konto 0495	(256)	78
Dugorocna potrazivanja -Ostala povezana pravna lica -Hidroinzenjering konto 051	3.346	kto 059	(10)	3.336
Dugorocna potrazivanja -Ostala pridruzena pravna lica -Energoplast konto 051	68.133	kto 059	(215)	67.918
Kupci u zemlji - matična i zavisna pravna lica (kto 200, 202) (Napomena 25)	22.212	konto 2090,2092	(68)	22.144
Kupci u zemlji (kto 204) (Napomena 25)	48.344	kto 2094	(124)	48.220
Kupci u inostranstvu(konto 205)(Napomena 25)	12.598	kto 2095	(406)	12.192
Potrazivanja iz specifičnih poslova (konto 218) Napomena 26	420	kto 2181	(1)	419
Potrazivanja za dividendu -Energoplast konto 2202(Napomena 27)	11.753		(37)	11.716
Ostala dugorocna potrazivanja (konto 2280)(Napomena 27)	2.830	kto 2191	(595)	2.235
Potraživanja za nefakturisani prihod (konto 281) (Napomena 30.2)	24.987	kto 2819	(231)	24.756
UKUPNO	169.636		(1.943)	168.180

U narednoj tabeli prikazani su efekti primene MSFI 9 na dan 31.12.2020. godine, koji su evidentirani preko rezultata tekuće godine (smanjenje bruto rezultata u iznosu od 1,341 hiljada RSD).

Energoprojekt Industrija a.d.

Iznos u 000 RSD

Finansijski instrument	Stanje finansijskog instrumenta 31.12.2020. Bruto	Konto isprav. vred.	Početno stanje ispravke vrednosti 01.01.2020.	Rashod (Kto 58)	Prihod (Kto 68)	Kursne razlike	Ukupna efekat na BU u 2020.	Krajnje stanje ispravke vrednosti 31.12.2020.	Stanje finan. instrum. 31.12.2020. Neto
1	2	3	4	6	7	8	9=6+7+8	10=4+5+9	11=2+10
Ostali dugorocni finansijski plasnani (konto 048) Napomena 22	256	konto 0495	(256)	0	0	0	0	(256)	0
Dugorocna potrazivanja -Ostala povezana pravna lica - Hidroinzenjering konto 051- Napomena 24	3.346	kto 059	(10)	(11)		0	(11)	(21)	3.325
Dugorocna potrazivanja -Ostala pridruzena pravna lica - Energoplast konto 051 napomena 24	56.380	kto 059	(215)	(177)			(177)	(392)	55.988
Kupci u zemlji - matična i zavisna pravna lica (kto 200, 202) (Napomena 25)	16.982	konto 2090,2092	(70)	(362)	39		(323)	(393)	16.589
Kupci u zemlji (kto 204) (Napomena 25)	49.627	kto 2094	(124)	(87)	65		(22)	(146)	49.481
Kupci u inostranstvu(konto 205) Napomena 25	16.869	kto 2095	(406)	(664)	347		(317)	(723)	16.146
Potrazivanja iz specificnih poslova (konto 218) Npomena 26	734	kto 2181	(1)	(4)	1		(3)	(4)	730
Potrazivanja za dividendu-konto 2202 napomena 27	41.143		(37)	(130)			(130)	(167)	40.976
Ostala potrazivanja (konto 2280) Napomena 27	2.601	kto 2191	(593)	(50)			(50)	(643)	1.958
Potraživanja za nefakturisani prihod (konto 281) (Napomena 30,2)	51.568	kto 2819	(231)	(481)	173		(308)	(539)	51.029
UKUPNO	187.682		(1.943)	(1.966)	625	0	(1.341)	(3.284)	236.222

Takođe, efekti primene MSFI 9, usled materijalne beznačajnosti, nisu evidentirani kod gotovinskih ekvivalenta i gotovine.

Efekti prve primene MSFI 9 na dan 01.01.2020. godine, u skladu sa odredbama člana 25a Zakona o porezu na dobit pravnih lica i odredbama MRS 12, uticali su na povećanje odloženih poreskih sredstava Društva u iznosu od 292 hiljada RSD (15% ukupnog efekta primene MSFI 9 na dan 01.01.2020. godine u iznosu od 292 hiljada RSD, evidentirano preko povećanja neraspoređenog dobitka ranijih godina - Napomena 31,4), dok su na dan 31.12.2020. godine odložena poreska sredstva smanjena za 58 hiljada RSD (za 1/5 iznosa odloženih poreskih sredstava priznatih na dan 01.01.2020. godine od 292 hiljada RSD) (Napomene 38).

Društvo je u skladu sa usvojenom Metodologijom za obračun ispravke vrednosti finansijskih instrumenata u skladu sa MSFI 9 utvrdilo postojanje objektivnog dokaza obezvređenja kod sledećih finansijskih instrumenata:

- potraživanja preko 260 dana po osnovu stambenog kredita od Manojlović Zlatice koja je otišla u penziju, zbog nemogućnosti kontakta sa bivšom zaposlenom .

- potraživanja za zakup stana od Bančić Milanke iz 2015,2016 i 2017 godine.

U nastavku je prikazan pregled finansijske imovine kod koje je identifikovan objektivni dokaz obezvređenja sa podacima o knjigovodstvenoj vrednosti potraživanja i diskontovanoj vrednosti neto novčanog toka na dan 01.01.2020. i 31.12.2020. godine.

Stanje na dan 01.01.2020.

u 000 RSD

Finansijski instrument kod koga je identifikovan objektivni dokaz obezvređenja	Stanje finansijskog instrumenta 01.01.2020.	Diskontovana vrednost neto novčanog toka 01.01.2020.	Ispravka vrednosti 01.01.2020.
Druga potraživanja-Bancic Milanka zakup stana	453	408	(45)
UKUPNO	453	408	(45)

Stanje na dan 31.12.2020.

u 000 RSD

Finansijski instrument kod koga je identifikovan objektivni dokaz obezvređenja	Stanje finansijskog instrumenta 31.12.2020.	Diskontovana vrednost neto novčanog toka 31.12.2020.	Ispravka vrednosti 31.12.2020.
Druga potraživanja-Bancic Milanka zakup stana	679	633	(46)
UKUPNO	679	633	(46)

Kod ostale finansijske imovine kod koje nije identifikovan objektivni dokaz obezvređenja (Kupci u zemlji - matična i zavisna pravna lica (i to, nedospela potraživanja i potraživanja sa rokom dospeća do 360 dana), u skladu sa usvojenom Metodologijom za obračun ispravke vrednosti finansijskih instrumenata u skladu sa MSFI 9, kao verovatnoća neizmirenja obaveza (PD) kod potraživanja kod kojih je druga ugovorena strana pravno lice, korišćena je stopa od 0,7% utvrđena kao prosek (za period posmatranja od 1981-2019. godine) za kreditni rejting BB koja je objavljena od strane renomirne agencije Standard&Poors, dok se kao drugi parametar u kalkulaciji LGD (loss given default) koji podrazumeva visinu gubitka u slučaju neizmirenja obaveza, korišćen Bazelski LGD u iznosu od 45%., osim za potraživanja u okviru investicionih radova u Gani za koji je korisćen rejting države Gane 8.77%, dok je za potraživanja u zemlji od državnih preduzeća korisćen nizi rejting od 0.7% , kao iz potraživanja od Preduzeća čija je matična firma u inostranstvu.

Prilikom prve primene MSFI 9 Društvo je primenilo kumulativni modifikovani (retrospektivni) pristup, pri čemu se MSFI 9 primenjuje retrospektivno uz kumulativni efekat koji se priznaje kao korekcija na dan 01.01.2020. godine uz korekciju podataka na dan 31.12.2019. godine.

4.1.18 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, shodno MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa koja postoji na dan bilansa.

Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih, za troškove sudskih sporova i po drugim osnovama.

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje rezervisanja se vrši u korist prihoda.

Kada je efekat vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka Društva za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna obaveza je:

- moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva ili
- sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

4.1.19 Naknade zaposlenima

Sa **aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje**, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe MRS 19 - Primanja zaposlenih. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se (za diskontnu stopu) tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja. Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskontna stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuju zaposlenima shodno novim odredbama Kolektivnog ugovora, koje su usaglašene sa zakonskim odredbama (u visini dve prosečne bruto zarade u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za statistiku).

4.1.20 Informacije o segmentima poslovanja

Segment poslovanja predstavlja deo imovine i poslovnih operacija koje obezbeđuju proizvode ili usluge koje podležu rizicima i koristima različitim od onih u nekim drugim segmentima poslovanja.

Geografski segment obezbeđuje proizvode ili usluge unutar određenog privrednog okruženja koji podležu rizicima i koristima različitim od onih segmenata koji posluju u nekim drugim privrednim okruženjima.

5 GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Potencijalne (ne)materijalne greške tekućeg perioda, otkrivene u tom periodu, se ispravljaju pre nego što finansijski izveštaji budu odobreni za objavljivanje.

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne

kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje iza koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period, je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravlja početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Kada je na početku tekućeg perioda neizvodljivo utvrditi kumulativni efekat neke greške na sve prethodne periode, Društvo preračunava uporedne informacije kako bi se greška ispravila unapred od najranijeg datuma za koji je to izvodljivo.

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja.

U Društvu se materijalnost određuje shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

U predmetnim finansijskim izveštajima podaci za uporednu 2019. godinu su korigovani u skladu sa zahtevima prve primene MSFI 9.

5.1.3 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: hartije od vrednosti, sredstva u dinarskoj i deviznoj blagajni, novčana sredstva na dinarskim i deviznim računima kod banaka, izdvojena novčana sredstva za otvorene akreditive u zemlji, devizni akreditivi, kratkoročni visoko likvidni plasmani koji se mogu brzo pretvoriti u poznate iznose gotovine bez većeg rizika da se vrednost smanji, novčana sredstva čije je korišćenje ograničeno ili vrednost umanjena, i dr.

Kriterijumi po kojima se sredstva Društva razvrstavaju u okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata su precizirani relevantnim odredbama MRS 7 - Izveštaj o tokovima gotovine, po kojima:

- gotovina obuhvata gotovinu i depozite po viđenju, a
- gotovinski ekvivalenti su kratkoročne, visoko likvidne investicije, koje se mogu brzo pretvoriti u poznate iznose gotovine i nisu pod uticajem značajnog rizika promene vrednosti, što podrazumeva investicije koje imaju kratak rok dospeća (tri meseca ili kraće).

5.1.4 Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga povezanim društvima i ostalim pravnim i fizičkim licima u zemlji i inostranstvu kao i potraživanja po drugim osnovama (potraživanja za kamatu i dividendu, potraživanja od zaposlenih, potraživanja od državnih organa i organizacija, potraživanja po osnovu preplaćenih poreza i doprinosa i drugo), za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja.

Kratkoročna potraživanja po osnovu prodaje mere se po vrednosti iz originalne fakture, a naknadno po fakturnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti po osnovu nenaplativih potraživanja. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivni dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog

sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis; ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja preko računa ispravke vrednosti, na predlog popisne Komisije za popis obaveza i potraživanja u okviru redovnog popisa, ili na predlog stručnih službi u toku godine, donosi Izvršni odbor Društva.

Direktan otpis potraživanja se vrši na osnovu procene rukovodstva Društva ako je nenaplativost skoro u potpunosti izvesna (u slučaju zastarelosti potraživanja, stečaja dužnika i dr.). Odluku o direktnom otpisu potraživanja nakon razmatranja i predloga Komisije za popis obaveza i potraživanja u okviru redovnog popisa, ili na predlog stručnih službi u toku godine, donosi Izvršni odbor Društva.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja, odnosno u toku godine.

Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

5.1.5 Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

Kao i za druga sredstva koja se iskazuju kao kratkoročna, u okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuju se i hartije od vrednosti Društva čija se realizacija (naplata) očekuje u periodu od godinu dana od datuma bilansa stanja. Tako se, na primer, kao kratkoročni finansijski plasmani iskazuju hartije od vrednosti koje su klasifikovane kao hartije od vrednosti koje se drži do dospeća - deo koji dospeva do jedne godine.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se različite vrste ulaganja, kao što su: učešća u kapitalu i druge hartije od vrednosti raspoložive za prodaju, dugoročni krediti, dugoročne hartije od vrednosti koje se drže do dospeća, otkupljene sopstvene akcije i ostali dugoročni finansijski plasmani.

Učešća u zavisnim društvima i ostalim povezanim društvima, na osnovu relevantnih zakonskih odredbi MRS 27 - Pojedinačni finansijski izveštaji, u Društvu se knjigovodstveno obuhvataju po metodu nabavne vrednosti. Međutim, ako se, shodno MRS 36 – Umanjenje vrednosti imovine, ustanovi da je nadoknadiva vrednost učešća manja od nabavne (knjigovodstvene) vrednosti, Društvo svodi vrednost učešća na nadoknadivi iznos, a snižavanje učešća (obezvređenje) iskazuje kao rashod u periodu kada je obezvređenje ustanovljeno.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijska sredstva (investicije) koje se drže do dospeća, zajmovi (kredit) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

5.1.6 Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja:

- kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i
- kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri.

Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i zajmovi u zemlji i inostranstvu, obaveze po dugoročnim hartijama od vrednosti, obaveze po osnovu finansijskog lizinga i ostale dugoročne obaveze), kratkoročne finansijske obaveze (kratkoročni krediti i zajmovi od povezanih pravnih lica, kratkoročni krediti i zajmovi u zemlji i inostranstvu, deo dugoročnih kredita i zajmova, kao i drugih obaveza koje

dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Za obaveze iskazane u stranoj valuti, kao i obaveze sa valutnom klauzulom se vrši preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene kursa do datuma izmirenja iskazuju se kao pozitivne (negativne) kursne razlike. Obaveze u stranoj valuti se na datum bilansa stanja preračunavaju prema važećem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihodi ili rashodi perioda.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl., vrši se direktnim otpisivanjem.

6 FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu ka *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je Društvo izloženo različitim vrstama rizika.

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

6.1.3 Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja

Energoprojekt Industrija a.d.

Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana. Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove otežane likvidnosti.

U narednim tabelama prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti

Struktura kratkoročnih potraživanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Potraživanja po osnovu prodaje:		
a) EP holding	1.432	1.570
b) EP Visokogradnja	32	48
c) Energoprojekt Sunnyville d.o.o.	7	9
d) EP Urbanizam i arhitektura	983	354
e) EP Entel	2.485	1.763
f) EP park 11	283	1.283
g) GP Napred	14	1
h) EP Energodata	3	5
i) EP Hidroinženjering	10.177	15.109
j) EP Niskogradnja	271	
k) JAT Tehnika	1.427	-
l) Energopet	823	2.015
lj) EP Oprema	81	55
m) JUB Simanovci		1.207
n) Heineken	26.178	20.058
nj) Kontrola letenja Smatsa	3.059	-
o) Zorka pharm Sabac		3
p) CB&I	4.953	8.190
r) CHR Srbija		-
s) Hibis	4.471	10.358
t) Vinci Terna construction	6.179	7.008
u) Beo Cista Energija		709
v) Prince Aviation	573	638
z) Ernest Chemists Limited	16.146	10.246
z) Tetrapak		2.352
UNDP	2.459	-
Ostali	180	173
<i>Svega</i>	<i>82.216</i>	<i>83.154</i>

Starosna struktura kratkoročnog potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Povezana pravna lica:		
a) Tekuća		
b) Do 30 dana	6.553	12.087
c) 30 - 60 dana	74	1.507
d) 60 - 90 dana		8.568
e) 90 - 365 dana	9.907	51
f) Preko 365 dana	55	
<i>Svega</i>	<i>16.589</i>	<i>22.213</i>
Kupci u zemlji:		
a) Tekuća		-
b) Do 30 dana	48.905	43.336
c) 30 - 60 dana	2	3
d) 60 - 90 dana	-	-
e) 90 - 365 dana	1	994
f) Preko 365 dana	573	4.010
<i>Svega</i>	<i>49.481</i>	<i>48.343</i>
Kupci u inostranstvu:		
a) Tekuća		-
b) Do 30 dana	12.435	10.445
c) 30 - 60 dana	670	1.914
d) 60 - 90 dana		
e) 90 - 365 dana	3.041	239
f) Preko 365 dana		
<i>Svega</i>	<i>16.146</i>	<i>12.598</i>
UKUPNO	<i>82.216</i>	<i>83.154</i>

6.1.4 Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva stanih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama.

Društvo je izloženo valutnom riziku.

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Dobavljači u zemlji (matična i zavisna pravna lica):		
Energoprojekt Holding	1.050	134
Dobavljači u zemlji (povezana i ostala pravna lica):		
a) EP Niskogradnja		210
b) Visokogradnja	27	15
c) Energodata	23	10
d) Garant		
e) Urbanizam i arhitektura		
d) Hidroinžinjeri		-
e) Ostali dobavljači u zemlji	35.907	68.681
<i>Svega</i>	<i>37.007</i>	<i>69.050</i>
Dobavljači u inostranstvu (matična i zavisna pravna lica):		
Dobavljači u inostranstvu (povezana i ostala pravna lica):		
a) Viskogradnja		
b) Dobavljači u Kazahstanu	6	5
c) EP Visokogradnja- Ghana	25.883	12.692
c) Ostali dobavljači u inostranstvu		
<i>Svega</i>	<i>25.889</i>	<i>12.697</i>
UKUPNO	62.896	81.747

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

Društvo nije opterećeno rizikom od promene cena.

6.1.4.1 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu ratio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

Pokazatelji likvidnosti	Zadovoljavajući opšti standardi	31.12.2020	31.12.2019
Opšti ratio likvidnosti	2:1	2,99	1,70
Rigorozni ratio likvidnosti	1:1	2,79	1,50
Gotovinski ratio likvidnosti		0,93	0,92
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	191,457	151,128

Rukovodstvo vrši kontinuirani nadzor nad rezervama likvidnosti Društva, koja obuhvataju raspoloživu gotovinu i gotovinske ekvivalente, kao i likvidne potencijale shodno očekivanim novčanim tokovima.

6.1.4.2 Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Neto dobitak/gubitak	12.289	21.463
Prosečan kapital:		
a) Kapital na početku godine	535.900	516.089
b) Kapital na kraju godine	548.189	535.900
<i>Svega (prosečan kapital)</i>	<i>542.045</i>	<i>525.995</i>
Stopa prinosa na kraju godine (%)	2,27%	4,08%

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019.
Obaveze	148.487	259.532
Ukupna sredstva	696.676	795.432
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava - racio ukupne zaduženosti (%)	21,31%	32,63%
Dugoročna sredstva:		
a) Kapital	548.189	535.900
b) Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	52.199	42.106
<i>Svega (dugoročna sredstva)</i>	<i>600.388</i>	<i>578.006</i>
Ukupna sredstva	696.676	795.432
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava (%)	86,18%	72,67%

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva i dodatog gubitka iznad visine kapitala); i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019.</i>
Neto zaduženost:		
a) Finansijske obaveze	107.023	217.426
b) Gotovina i gotovinski ekvivalenti	89.711	199.783
<i>Svega (neto zaduženost)</i>	<i>17.312</i>	<i>17.643</i>
Kapital	548.189	535.900
Racio neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	<i>1 : 31,68</i>	<i>1 : 30,46</i>

BILANS USPEHA**7 POSLOVNI PRIHODI****7.1 Prihodi od prodaje robe**

Struktura prihoda od prodaje robe	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Prihodi od prodaje robe matičnim i zavisnim pravnim licima na domaćem tržištu	1.336	1.256
Prihodi od prodaje robe ostalim povezanim pravnim licima na domaćem tržištu	1.612	1.289
Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	75	23
UKUPNO	3.023	2.568

7.2 Prihodi od prodaje proizvoda i usluga

Struktura prihoda od prodaje proizvoda i usluga	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga matičnim i zavisnim pravnim licima na domaćem tržištu	1.543	1.004
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga ostalim povezanim pravnim licima na inostranom tržištu		
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga ostalim povezanim pravnim licima na domaćem tržištu	32.142	39.576
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga ostalim povezanim pravnim licima na inostranom tržištu		-
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	313.901	277.421
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu	134.905	93.758
UKUPNO	482.491	411.759

Prihodi od prodaje usluga matičnim i zavisnim pravnim licima odnose se na EP Industrija u iznosu od 1.543 hiljada RSD.

Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima odnose se na : EP Hidroinženjering u iznosu od 1.591 hiljada RSD, EP Park 11 u iznosu od 9.301 hiljada RSD, EP Entel u iznosu od 12.217 hiljada RSD i EP Sunnawille u iznosu od 71 hiljada RSD, Visokogradnja 23 hiljada RSD, Niskogradnja 101, EP Urbanizam i arhitektura 847 hiljada RSD, EP Oprema 4, EP Energodata 11, Energopet 6.798 hiljada RSD, Napred Razvoj 1.178 hiljada RSD.

Prihodi od prodaje na domaćem tržištu se odnose najviše na prihode ostvarene pružanjem usluga investitorima: Vinci terna Construction u iznosu od 57.368 hiljada RSD, Heineken u iznosu od 146.961 hiljada RSD, Kontrola Letenja Smatsa u iznosu od 8.835 hiljada RSD, CB&I u iznosu od 8.324 hiljada RSD, HBIS u iznosu od 33.252 hiljada RSD, Avio Sluzba Vlade u iznosu od 9.988 hiljada RSD, UNDP u iznosu od 23.997 hiljada RSD, Lafarge u iznosu od 9.013 hiljada RSD, China metallurgical u iznosu od 2.129 hiljada RSD, JUB Simanovci u iznosu od 11.323 hiljada RSD, JAT Tehnika u iznosu od 1.799 hiljada RSD, GasTeh u iznosu od 294 hiljade RSD, Grad Beograd u iznosu od 102 hiljade RSD i ostali investitori u ukupnom iznosu od 516 hiljada RSD.

Prihodi od prodaje na inostranom tržištu se odnose na investitore Ernest Chemists Limited, Gana, u iznosu od 126.087 hiljada RSD i Tetra Pak u iznosu od 8.818 hiljada RSD.

7.3 Prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i drugi poslovni prihodi

Struktura prihoda od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl. i drugi poslovni prihodi	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	11.488	
Drugi poslovni prihodi:	628	665
<i>Svega</i>	<i>12.116</i>	<i>665</i>
UKUPNO	<i>12.116</i>	<i>665</i>

Prihodi od donacija odnose se na direktna državna davanja.

Drugi poslovni prihodi odnose se na prihod od izdavanja stanova i poslovnog prostora.

8 NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE

Struktura nabavne vrednosti prodate robe	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Nabavna vrednost prodate robe:		
b) Nabavna vrednost prodate robe	1.823	1.343
<i>Svega</i>	<i>1823</i>	<i>1343</i>
UKUPNO	<i>1.823</i>	<i>1.343</i>

9 TROŠKOVI MATERIJALA, GORIVA I ENERGIJE

Struktura troškova materijala, goriva i energije	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Troškovi materijala:		
a) Troškovi materijala za izradu	2.422	248
b) Troškovi ostalog materijala (režijskog)	1.727	1.645
d) Troškovi jednokratnog otpisa alata i inventara	5	154
<i>Svega</i>	<i>4.154</i>	<i>2.047</i>
Troškovi goriva i energije:		
a) Troškovi goriva	1.410	937
b) Troškovi električne i toplotne energije	3.738	4.326
<i>Svega</i>	<i>5.148</i>	<i>5.263</i>
UKUPNO	9.302	7.310

10 TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALIH LIČNIH RASHODA

Struktura troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	154.497	149.718
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	26.274	25.795
Troškovi naknada po ugovoru o delu	356	152
Troškovi naknada po autorskim ugovorima	12.135	13.344
Troškovi naknada preko omladinskih i studentskih zadruga	869	413
Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora		
Troškovi naknada članovima organa upravljanja i nadzora	1.131	2.199
Ostali lični rashodi i naknade	11.079	14.975
UKUPNO	206.341	206.596

Troškovi bruto zarada iznose 154,497 hiljada RSD, Troškovi poreza na zarade 26,274 hiljada RSD, Troškovi naknada po ugovoru o delu 356 hiljade RSD, Troškovi naknada po autorskim ugovorima 12,135 hiljada RSD, Troškovi naknada preko Omladinske zadruge u iznosu od 869 hiljada RSD, Troškovi naknada direktoru odnosno članovima organa upravljanja 1,131 hiljada RSD i Ostali lični rashodi i naknade 11,079 hiljada RSD.

11 TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019.
Troškovi usluga na izradi učinaka	235.356	144.797
Troškovi transportnih usluga	1.714	1.312
Troškovi usluga održavanja	4.940	1.194
Troškovi zakupnina	3.989	4.294
Troškovi reklame i propagande	7	12
Troškovi ostalih usluga	7.179	8.730
UKUPNO	253.185	160.339

Troškovi usluga na izradi učinaka se odnose na *troškove podizvođača* na ugovorima Društva: Sloga construction u iznosu od 93.075 hiljada RSD, BPP Group u iznosu od 46.205 hiljada RSD, Lever Inzenjering u iznosu od 16.302 hiljade RSD, Delta Inzenjering u iznosu od 15.029 hiljada RSD, BSN Energy u iznosu od 7.055 hiljada RSD, Masinoprojekt Koprining u iznosu od 5.937 hiljada RSD, Montmontaža Banja Luka u iznosu od 5.459 hiljada RSD, Anker ing u iznosu od 4.110 hiljada RSD, Tristrel u iznosu od 4.759 hiljada RSD, Geo proces Turska u iznosu od 3.348 hiljada RSD, Evoks doo u iznosu od 3.366, Agroterming solutions u iznosu od 3.050 hiljada RSD, Vortex protekt u iznosu od 2.701 hiljada RSD, Novi Kosovoprojekt u iznosu od 2.668, Blue line u iznosu od 2.263 hiljada RSD, Atelje Nikolić u iznosu od 1.533 hiljada RSD, BMD Bau u iznosu od 1.881 hiljada RSD, Axis gradjevinski biro u iznosu od 1.172 hiljada RSD, PMO doo u iznosu od 1.178 hiljada RSD, Code engineering u iznosu od 1.584 hiljada RSD, Otto design u iznosu od 926 hiljada RSD, JKP Parking Zaječar u iznosu od 883 hiljade RSD, TOP clean u iznosu od 729 hiljada RSD, Legi SGS u iznosu od 786 hiljada RSD, Mat instalacije u iznosu od 787 hiljada RSD, SPB projekt u iznosu od 728 hiljada RSD, Mlinpek projekt u iznosu od 623 hiljade RSD, Set doo Šabac u iznosu od 555 hiljada RSD, Pekom inženjering u iznosu od 597 hiljada RSD, Neo Aerodromes engineering u iznosu od 599 hiljada RSD, Pilon pro u iznosu od 515 hiljada RSD i ostali podizvođači u ukupnom iznosu od 4.953 hiljada RSD.

U okviru troškova transportnih usluga odnose se na troškove PTT usluga u iznosu od 811 hiljada RSD, Interneta u iznosu od 494 hiljada RSD, PTT troškovi u inostranstvu u iznosu od 19 hiljada RSD i ostali transportni troškovi u iznosu od 390 hiljada RSD.

Troškovi usluga održavanja odnose se na troškove održavanja poslovnih prostorija i troškove održavanja osnovnih sredstava.

Troškovi zakupnina se odnose na troškove poslovnog prostora u Republici Kazahstan u iznosu od 360 hiljada RSD, troškovi zakupa kuće za smestaj radnika u Gani 3.248 a troškovi zakupa za predstavništvo u Moskvi u iznosu od 145 hiljada RSD i troškovi zakupnina u zemlji u iznosu od 236 hiljada RSD.

Troškovi ostalih usluga odnose se na troškove licenci u iznosu od 5.473 hiljada RSD, fotokopiranja i koričenja u iznosu od 403 hiljada RSD, troškovi registracije motornih vozila u iznosu od 108 hiljade RSD, komunalnih usluga u iznosu od 523 hiljada RSD, troškovi za usluge zaštite na radu u iznosu od 537 hiljada troškovi naknade za korišćenje puteva u iznosu od 68 hiljada RSD, troškovi ostalih usluga u ukupnom iznosu od 67 hiljada RSD.

12 TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

Struktura troškova amortizacije i dugoročnih rezervisanja	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Troškovi amortizacije:		
a) Amortizacija nematerijalnih ulaganja	647	1.213
b) Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme	5.671	5.515
<i>Svega</i>	6.318	6.728
Troškovi rezervisanja:		
a) Troškovi rezervisanja za garantni rok		
b) Rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava		
c) Rezervisanja za zadržane kaucije i depozite		
d) Rezervisanja za troškove restrukturiranja		
e) Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	557	2.167
f) Ostala rezervisanja		
<i>Svega</i>	557	2.167
UKUPNO	6.875	8.895

13 NEMATERIJALNI TROŠKOVI

Struktura nematerijalnih troškova	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Troškovi neproizvodnih usluga	2.703	4.296
Troškovi reprezentacije	742	1.411
Troškovi premija osiguranja	1.772	1.318
Troškovi platnog prometa	2.257	4.067
Troškovi članarina	395	397
Troškovi poreza	1.619	1.513
Ostali nematerijalni troškovi	8.692	9.014
UKUPNO	18.180	22.016

Troškovi neproizvodnih usluga se odnose troškove revizije finansijskih izveštaja u iznosu od 412 hiljada RSD, troškovi advokatskih usluga u iznosu od 55 hiljada RSD, Troškovi zdravstvenih usluga u iznosu od 30 hiljada RSD, Troškovi konsalting usluga u iznosu od 121 hiljada RSD, troškovi stručnog obrazovanja i usavršavanja zaposlenih u iznosu od 506 hiljada RSD, usluge čišćenja prostorija u iznosu od 1.090 hiljada RSD i troškovi ostalih neproizvodnih usluga u iznosu od 489 hiljada RSD.

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na troškove usluga EP Industrija u iznosu od 7.026 hiljada dinara, troškovi licenci radnika u iznosu od 324 hiljada RSD, troškovi finansiranja predstavnstva u Moskvi u iznosu od 153 hiljada RSD, troškovi poslovnih viza u iznosu od 419 hiljada RSD, troškovi oglasa u stampi u iznosu od 55 hiljada RSD, troškovi taksi u iznosu od 31 hiljada RSD, troškovi penala za invalide u iznosu od 251 hiljada RSD, i ostali nematerijalni troškovi u iznosu od 433 hiljade RSD.

14 FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

14.1 Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019.
Finansijski prihodi od matičnih i zavisnih pravnih lica		
Finansijski prihodi od ostalih povezanih lica	2.263	335
Prihodi od učešća u dobitku pridruženih pravnih lica i zajedničkih poduhvata		
a) Prihodi od dividendi	17.637	17.668
b) Ostali finansijski prihodi		
<i>Svega</i>	<i>19.900</i>	<i>18.003</i>
Prihodi od kamata (od trećih lica)	1.075	1.652
Pozitivne kursne razlike i prihodi po osnovu efekata valutne klauzule	5.593	4.707
UKUPNO	26.568	24.362

Prihodi od dividendi odnose se na dividendu od pridruženog društva Energoplast u iznosu od 17.637 hiljada RSD.

14.2 Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Finansijski rashodi iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim	1	1
Finansijski rashodi iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim	15	297
Rashodi od učešća u gubitku pridruženih pravnih lica i zajedničkih poduhvata		
Ostali finansijski rashodi		
<i>Svega</i>	<i>16</i>	<i>298</i>
Rashodi kamata (prema trećim licima)	9	
Negativne kursne razlike i rashodi po osnovu efekata valutne klauzule (prema trećim licima)	15.260	5.434
UKUPNO	15.285	5.732

Finansijski rashodi (negativne kursne razlike) iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima i ostalim povezanim licima su ostvarene prema EP Industrija u iznosu od 1 hiljada RSD, EP Visokogradnja u iznosu od 10 hiljada RSD, EP Hidroinzenjering u iznosu od 3 hiljada RSD, Energopet iznosu od 2 hiljada RSD.

Negativne kursne razlike prema trećim licima najvećim delom su ostvarene po osnovu potraživanja od investitora Ernest Chemist Limited Gana, Tetra Pak, kao kursne razlike po osnovu oročenog depozita u USD.

PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI OSTALE IMOVINE KOJA SE ISKAZUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

15 Prihodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz Bilans uspeha

Struktura prihoda od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Prihodi od usklađivanja vrednosti dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		
Prihodi od usklađivanja vrednosti potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana	625	
UKUPNO	625	0

od usklađivanja vrednosti potraživanja odnose se na primenu MSFI9 za 2019 godinu.

15.1 Rashodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz Bilans uspeha

Struktura rashoda od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Rashodi od usklađivanja vrednosti potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana	1.966	
UKUPNO	1.966	0

od usklađivanja vrednosti potraživanja odnose se na primenu MSFI9 za 2020 godinu.

16 OSTALI PRIHODI I RASHODI

16.1 Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	31.12.2020.	31.12.2019.
Naplacena otpisana potraživanja		
Prihodi od ukidanja dugorčnih i kratk. rezervisanja		
Dobici od prodaje nem.imovine postr.i opreme		87
Ostali nepomenuti prihodi	180	2.771
Prihodi od smanjenja obaveza		
Naplaćena otpisana potraživanja		-
Prihodi od usklađivanja vrednosti nekretnina, postrojenja i opreme	117	95
UKUPNO	297	2.953

16.2 Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	31.12.2020.	31.12.2019.
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje namaterijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme		
Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja		-
Ostali nepomenuti rashodi		9.123
Obezvredenje nekretnina, postrojenja i opreme		-
UKUPNO	0	9.123

17 NETO DOBITAK/GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, EFEKTI PROMENE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I ISPRAVKA GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA

Struktura neto dobitka/gubitka poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike i ispravka grešaka iz ranijih godina	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Neto dobitak poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike i ispravka grešaka iz ranijih godina	33	4
Neto gubitak poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike i ispravka grešaka iz ranijih godina		
UKUPNO	33	4

Neto dobitak poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike i ispravka grešaka iz ranijih godina odnose se na ispravke materijalno neznačajnih grešaka iz prethodnog perioda.

18 DOBITAK / GUBITAK PRE OPOREZIVANJA

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Poslovni prihodi	497.630	414.992
Poslovni rashodi	495.706	406.499
Poslovni rezultat	1.924	8.493
Finansijski prihodi	26.568	24.362
Finansijski rashodi	15.285	5.732
Finansijski rezultat	11.283	18.630
Prihodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz Bilans uspeha	625	
Ostali prihodi	297	2.953
Rashodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz Bilans uspeha	1.966	-
Ostali rashodi		9.123
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	(1.044)	(6.170)
Neto dobitak poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda	33	4
Neto gubitak poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda		
UKUPNI PRIHODI	525.153	442.311
UKUPNI RASHODI	512.957	421.354
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	12.196	20.957

19 POREZ NA DOBITAK I NETO DOBITAK

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Dobitak/(gubitak) pre oporezivanja	12.196	20.957
Kapitalni dobiti/(gubici) iskazani u Bilansu uspeha		
Usklađivanje i korekcija prihoda/(rashoda) u poreskom bilansu		
Oporeziva dobit/ (gubitak)	12.196	20.957
Iznos gubitka iz poreskog bilansa iz prethodnih godina do visine oporezive dobiti		
Ostatak oporezive dobiti	12.196	20.957
Kapitalni dobiti/(gubici) obračunati u skladu sa zakonom		
Preneti kapitalni gubici iz ranijih godina do visine kapitalnog dobitka u skladu sa zakonom		
Ostatak kapitalnog dobitka	-	-
Poreska osnovica	12.196	20.957
Obračunati porez (15% od poreske osnovice)	-	-
Ukupna umanjnje obračunatog poreza		
Obračunati porez po umanjenju	-	-
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	12.196	20.957
Poreski rashod perioda		
Odloženi poreski prihod perioda	93	506
Neto dobitak/(gubitak)	12.289	21.463

Odloženi poreski prihod perioda nastao je po osnovu obračuna MRS-12.

20 ZARADA PO AKCIJI

Pokazatelj	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Neto dobitak	12.289	21.463
Prosečan broj akcija tokom godine	197.310	197.310
Zarada po akciji (u dinarima)	62,28	108,78

Zarada po akciji izračunava se tako što se dobitak namenjen običnim akcionarima podeli sa prosečnim ponderisanim brojem običnih akcija u opticaju za period.

BILANS STANJA

21 NEMATERIJALNA IMOVINA

u 000 dinara

Struktura nematerijalne imovine	Ulaganja u razvoj	Koncesije, patenti, licence, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	Gudvil	Ostala nematerijalna imovina	Nematerijalna imovina u pripremi	Avansi za nematerijalna imovinu	Ukupno
Nabavna vrednost							
Stanje 01.01.2019. godine		4.867					4.867
Korekcija početnog stanja							-
Prenos sa jednog oblika na drugi							-
Novo nabavke		2.580					2.580
Otuđenje i rashodovanje							-
Kursne razlike							-
Ostalo							-
Stanje 31.12.2019. godine	-	7.447	-	-	-	-	7.447
Korekcija početnog stanja							-
Prenos sa jednog oblika na drugi							-
Novo nabavke		-					-
Otuđenje i rashodovanje							-
Kursne razlike							-
Ostalo							-
Stanje 31.12.2020. godine	-	7.447	-	-	-	-	7.447
Ispravka vrednosti							
Stanje 01.01.2019. godine		3.735					3.735
Korekcija početnog stanja							-
Amortizacija		1.213					1.213
Otuđenje i rashodovanje							-
Obezvredjenja							-
Kursne razlike							-
Ostalo							-
Stanje 31.12.2019. godine	-	4.948	-	-	-	-	4.948
Korekcija početnog stanja							-
Amortizacija		647					647
Otuđenje i rashodovanje							-
Obezvredjenja							-
Kursne razlike							-
Ostalo							-
Stanje 31.12.2020. godine		5.595		-			5.595
Neotpisana vrednost							
31.12.2019. godine		2.499		-			2.499
31.12.2020. godine		1.852		-			1.852

22 NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

22.1 Nekretnine, postrojenja i oprema bez nvesticionih nekretnina

u 000 dinara

Struktura nekretnina, postrojenja i opreme	Zemljište	Gradevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ostale nekretnine, postrojenja i oprema	Nekretnine, postrojenja i oprema u	Ulaganja na tuđim nekretninama,	Avansi za nekretnine, postrojenja i oprema u	Ukupno
Nabavna vrednost								
Stanje 01.01.2019. godine		296.472	27.097	241				323.810
Korekcija početnog stanja								-
Nove nabavke u toku godine			8.543					8.543
Povećanje prenosom sa ulaganja u pripremi								-
Prenos na stalnu imovinu namenjenu prodaji								-
Ostali prenosi sa / (na)								-
Otuđenje i rashodovanje (dobici/(gubici) uključeni u "Ostali rezultat" (kto 330)			(1.041)					(1.041)
Dobici/(gubici) uključeni u Bilans uspeha								-
Kursne razlike								-
Ostala povećanja / (smanjenja)								-
Stanje 31.12.2019. godine	-	296.472	34.599	241	-	-	-	331.312
Korekcija početnog stanja								-
Nove nabavke u toku godine			273					273
Povećanje prenosom sa ulaganja u pripremi								-
Prenos na stalnu imovinu namenjenu prodaji								-
Ostali prenosi sa / (na)								-
Otuđenje i rashodovanje (dobici/(gubici) uključeni u "Ostali rezultat" (kto 330)			(528)					(528)
Dobici/(gubici) uključeni u Bilans uspeha								-
Kursne razlike								-
Ostala povećanja / (smanjenja)								-
Stanje 31.12.2020. godine	-	296.472	34.344	241	-	-	-	331.057
Ispravka vrednosti								
Stanje 01.01.2019. godine			18.625	149				18.774
Korekcija početnog stanja		2.545						2.545
Amortizacija			2.960					2.960
Otuđenje i rashodovanje			(858)	10				(848)
Prenos na stalnu imovinu namenjenu prodaji								-
Ostali prenosi sa / (na)								-
Obezvredjenja								-
Kursne razlike								-
Ostala povećanja / (smanjenja)								-
Stanje 31.12.2019. godine	-	2.545	20.727	159	-	-	-	23.431
Korekcija početnog stanja								-
Amortizacija		2.420	3.242	9				5.671
Otuđenje i rashodovanje			(528)					(528)
Prenos na stalnu imovinu namenjenu prodaji								-
Ostali prenosi sa / (na)								-
Obezvredjenja								-
Kursne razlike								-
Ostala povećanja / smanjenja								-
Stanje 31.12.2020. godine	-	4.965	23.441	168	-	-	-	28.574
Neotpisana vrednost								
31.12.2019. godine		293.927	13.872	82	-	-	-	307.881
31.12.2020. godine		291.507	10.903	73	-	-	-	302.483

Na dan 31.12.2020. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti. Sa aspekta troškova amortizacije, u toku obračunskog perioda, obračunati su troškovi amortizacije za poslovnu zgradu u iznosu od 2.420 hiljada RSD.

Fer vrednost objekata obično se utvrđuje procenom koju vrše kvalifikovani procenitelji. Fer vrednost objekata je obično njihova tržišna vrednost koja se utvrđuje procenom.

Kada ne postoje dokazi fer vrednosti na tržištu, zbog specifične prirode objekta i zbog toga što se takve stavke retko prodaju, Društvo procenjuje fer vrednost koristeći prinostni pristup ili pristup amortizovanih troškova zamene.

Društvo u svojim poslovnim knjigama ima sledeće „objekte“ koji se iskazuju po revalorizovanoj vrednosti na dan procene:

1. Poslovna zgrada Energoprojekt

Poslovna zgrada Energoprojekt iskazana je po knjigovodstvenoj vrednosti na dan 31.12.2020 godine u iznosu od 273.187 hiljada RSD.

Rezidualna vrednost predmetnog objekta izvršene na dan 31.12.2020. godine je niža od njegove nabavne vrednosti, tako da su u 2020. godini evidentirani troškovi amortizacije.

2. Stanovi

Stanovi solidarnosti iskazani su po fer vrednosti na dan 31.12.2020. godine u iznosu od 18.320. hiljada RSD.

Rezidualna vrednost stanova je viša od njegove knjigovodstvene vrednosti, tako da u 2020. godini nisu evidentirani troškovi amortizacije.

Usklađivanje početnog i krajnjeg stanja fer vrednosti „objekata“ je dato u donjoj tabeli:

ENERGOPROJEKT INDUSTRIJA A.D.

u 000 dinara

Red. Broj	Naziv objekta	Početno stanje	Amortizacija	Povećanje (nabavka, dodatna ulaganja i dr.)	Smanjenje (prodaja, uništenje i dr.)	Prenos sa / (na)	Dobici/ (gubici) uključeni u "Ostali rezultat"	Dobici / (gubici) uključeni u Bilans uspeha	Kursna razlika	Krajnje stanje
1.	Poslovna zgrada	275.607	2.420							273.187
2.	Stanovi	18.320					-			18.320
3.										-
	UKUPNO	293.927	2.420	-	-	-	-	-	-	291.507

Na dan 31.12.2020. godine, Društvo nema nepokretnosti ili opremu pod hipotekom ili zalogom uspostavljenim radi obezbeđenja urednog izmirenja svojih finansijskih obaveza.

Rukovodstvo Društva smatra da nekretnine i oprema na dan 31.12.2020 godine, u odnosu na iskazanu vrednost, nisu obezvređeni.

22.2 Investicione nekretnine

Investicione nekretnine	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Stanje na dan 1. januar	4.469	4.373
Nove nabavke u toku godine		
Naknadni izdaci		
Prenos (na)/sa stalnu imovinu namenjenu prodaji		
Ostali prenosi sa/(na) zaliha i nekretnina		
Otuđenje i rashodovanje		
Dobici/(gubici) uključeni u "Ostali rezultat" (kto 330)		
Dobici/(gubici) uključeni u Bilans uspeha	117	96
Kursne razlike		
Stanje na dan 31.12.2019	4.586	4.469

Na datum bilansa stanja ne postoje ograničenja koja se odnose na mogućnost prodaje investicionih nekretnina niti na ostvarivanje prihoda od zakupa i priliva novca od otuđenja.

Procena fer vrednosti investicionih nekretnina

ENERGOPROJEKT INDUSTRIJA A.D.

Investicione nekretnine su iskazane po fer vrednosti na dan 31.12.2020. godine u skladu sa prethodnom procenom sprovedenom od strane kvalifikovanih procenitelja koji imaju priznate i relevantne stručne kvalifikacije i nedavno iskustvo sa lokacijama i kategorijama investicionih nekretnina koje su procenjivali.

u 000 dinara

Red. broj	Naziv investicione nekretnine	Početno stanje	Povećanja (nabavke, dodatna ulaganja i dr.)	Smanjenja (prodaja, uništenje i sl.)	Prenos sa / (na)	Dobici/ (gubici) uključeni u "Ostali rezultat"	Dobici / (gubici) uključeni u Bilans uspeha	Kursna razlika	Krajnje stanje
1.	Lokal /Toše Jovanovića	4.469				117			4.586
									-
	UKUPNO	4.469	-	-	-	117	-	-	4.586

23 DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	<i>u 000 dinara</i>	
	31.12.2020	31.12.2019
Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica		
Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica i zajedničkim poduhvatima	40.697	40.697
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća		
Ostali dugoročni finansijski plasmani	1.003	1.081
<i>Svega</i>		
<i>Ispravka vrednosti</i>	(747)	(747)
<i>MSFI 9</i>	(256)	(256)
UKUPNO	40.697	40.775

Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica odnose se na:

- ✓ Učešće u kapitalu pridruženog društva **Energo Pet** u iznosu od 40.555 hiljada RSD.
- ✓ Učešće u kapitalu pridruženog društva **Energo Plast** u iznosu od 142 hiljada RSD.
- ✓ Ostali dugoročni finansijski plasmani odnose se na stambene kredite date zaposlenima

Po osnovu zaključenog Ugovora o otkupu stana od 14.01.1999. koji je fizičko lice Dragoslav Rogić (kupac) zaključio sa Energoprojekt MDD – Industrija (prodavac), Dragoslav Rogić je otkupio stan na 480 meseci. Stan se nalazi u Beogradu u ulici Milana Jovanovića 12, Beograd, ukupne površine 77 m².

Presudom Apelacionog suda u Beogradu od 09.07.2015. godine, potvrđena je presuda Drugog opštinskog suda u Beogradu kojom je usvojen zahtev tužilje Olge Rogić, čime je potvrđena ništavnost Ugovora o otkupu predmetnog stana.

Imajući u vidu napred pomenuto i uvažavajući princip opreznosti prilikom bilansiranja, izvršena je ispravka vrednosti ovog potraživanja (indirektan otpis) u ukupnom iznosu od 747 hiljada dinara.

Takodje je izvršeno obezvređenje potraživanja po osnovu stambenog kredita u skladu sa MSFI9 ,od Bogdanic Zlatice (penzioner) u iznosu od 256 hiljada RSD, obzirom da nije izvesna naplata u narednom periodu.

23.1 Učešća u kapitalu

Učešća u kapitalu odnose se na akcije i udele kako je prikazano u narednoj tabeli:

Struktura učešća u kapitalu	% učešća	u 000 dinara	
		31.12.2020.	31.12.2019.
Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica			
<i>Ispravka vrednosti</i>			
<i>Svega</i>		-	-
Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica i zajedničkim poduhvatima			
Energopet d.o.o.	33,33%	40.555	40.555
Energoplast d.o.o.	40,00%	142	142
<i>Ispravka vrednosti</i>			
<i>Svega</i>		40.697	40.697
UKUPNO		40.697	40.697

Učešća u kapitalu predstavljaju dugoročna finansijska ulaganja u akcije i udele u zavisnim, pridruženim društvima.

Učešća u kapitalu zavisnih i pridruženih pravnih lica vrednuju se prema metodi nabavne vrednosti. Društvo priznaje prihod samo u onoj meri u kojoj stekne pravo da primi svoj deo iz raspodele neraspoređenog neto dobitka korisnika ulaganja, do koje dođe nakon dana kada ga je Društvo steklo.

23.2 Dugoročni plasmani

Struktura dugoročnih plasmana	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
<i>Svega</i>	-	-
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća		
Ostali dugoročni finansijski plasmani:		
a) Stambeni krediti dati zaposlenima	1.003	1.081
<i>Svega</i>	<i>1.003</i>	<i>1.081</i>
<i>Ispravka vrednost/stam. krediti</i>	<i>(747)</i>	<i>(747)</i>
<i>Obezvredjenje MSFI 9</i>	<i>(256)</i>	<i>(256)</i>
UKUPNO	-	78

24 DUGOROČNA POTRAŽIVANJA

Struktura dugoročnih potraživanja	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
a) Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica		
b) Potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	59.726	71.479
Obezvredjenje MSFI 9	(413)	(225)
<i>Svega (dugoročna potraživanja)</i>	<i>59.313</i>	<i>71.254</i>

Dugoročna potraživanja dominantno se odnose na potraživanje od Energoplasta po osnovu dividende iz 2013 i 2017 godine u ukupnom iznosu od 55.988 hiljada RSD i EP Hidroinženjering po osnovu garantnog depozita po ugovoru 2596-17 Deponija u Vinčiu iznosu od 3.325 hiljada RSD. za navedena potraživanja izvršeno je obezvredjenje u skladu sa MSFI 9.

24.1 ZALIHE

Plaćeni avansi za zalihe i usluge se odnosi na:

Plaćeni avansi matičnim licima- Energoprojekt Industrija u iznosu od 3,118 hiljada RSD.

Plaćeni avansi za materijal, rezervne delove i inventar odnose se na avans plaćen društvu Lusso d.o.o., u iznosu od 1.280 hiljada dinara i Axiom computers u iznosu od 18 hiljada RSD.

Plaćeni avansi za usluge odnose se na avanse plaćene sledećim društvima: Sipatec Industrijal u iznosu od 7,134 hiljada RSD, Vitez projektni biro u iznosu od 640 hiljada RSD i ostali u ukupnom iznosu od 194 hiljade RSD.

Plaćeni avansi za za usluge u inostranstvu odnose se na avanse plaćene Montmontaža Banja Luka u iznosu od 4.504 hiljada RSD, Textile Trico u iznosu od 856 hiljada RSD i ostali u ukupnom iznosu od 44 hiljade

Struktura zaliha	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Materijal, rezervni delovi, alat i sitan inventar	749	698
Roba	145	81
Plaćeni avansi za zalihe i usluge:		
a) Plaćeni avansi za zalihe i usluge matičnim i zavisnim pravnim licima	3.118	3.840
b) Plaćeni avansi za zalihe i usluge ostalim povezanim pravnim licima		
c) Plaćeni avansi za materijal, rezervne delove i inventar	1.298	1.520
d) Plaćeni avansi za robu		
e) Plaćeni avansi za usluge u zemlji	7.968	30.916
e) Plaćeni avansi za usluge u inostranstvu	5.404	6.193
<i>Svega (plaćeni avansi za zalihe i usluge)</i>	<i>17.788</i>	<i>42.469</i>

25 POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE

Struktura potraživanja po osnovu prodaje	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Kupci u zemlji - matična i zavisna pravna lica	1.436	1.570
Kupci u inostranstvu - matična i zavisna pravna lica		
Kupci u zemlji - ostala povezana lica	15.546	20.642
Kupci u inostranstvu - ostala povezana lica		-
Kupci u zemlji	74.933	73.650
Kupci u inostranstvu	16.863	12.598
Ostala potraživanja po osnovu prodaje		
<i>Ispravka vrednosti</i>	(25.306)	(25.306)
<i>Obezvredjenje MSFI 9</i>	(1.256)	(598)
UKUPNO	82.216	82.556

Potraživanja po osnovu prodaje od **kupaca u zemlji – ostala povezana lica** odnose se na potraživanja prema EP Entel u iznosu od 2.493 hiljada RSD, Energoprojekt Park u iznosu od 284 hiljada RSD, EP Hidroinženjering u iznosu od 10,547 hiljada RSD, Energopet u iznosu od 826 hiljada RSD, Urbanizam i arhitektura u iznosu od 986 hiljada RSD, Synniwile u iznosu od 7 hiljada RSD, Visokogradnja u iznosu od 33 hiljada RSD, Oprema u iznosu od 81 hiljada RSD, Energodata u iznosu od 3 hiljada RSD, GP Napred u iznosu od 14 hiljada RSD i EP Niskogradnja u iznosu od 272 hiljada RSD.

Potraživanja po osnovu prodaje od **kupaca u zemlji** za koje nije izvršena ispravka vrednosti dominantno se odnose na potraživanja prema: Heineken Zaječar u iznosu od 26,192 hiljada RSD, Vinci Terna Construction u iznosu od 6,182 hiljada RSD, CB&I u iznosu od 4,983 hiljada RSD, HIBIS u iznosu od 4,485 hiljada RSD, Smatsa u iznosu od 3,066 hiljada RSD, JAT Tehnika u iznosu od 1,432 hiljada RSD, UNDP u iznosu od 2,464 hiljada RSD i ostali u ukupnom iznosu od 677 hiljada RSD.

Potraživanja po osnovu **prodaje od kupaca u inostranstvu** se odnose na potraživanja prema investitoru Ernest Chemist Limited Ghana u iznosu od 18.863 hiljada RSD.

Za navedena potraživanja izvršeno je obezvredjenje u skladu sa MSFI 9.

Promene na računu ispravke vrednosti potraživanja su prikazane u narednoj tabeli.

ENERGOPROJEKT INDUSTRIJA A.D.

Promene ispravke vrednosti potraživanja po osnovu prodaje	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Stanje na dan 1. januara	25.812	25.306
<i>Dodatna ispravka vrednosti</i>	<i>1.707</i>	<i>506</i>
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja		
Naplaćena potraživanja za koje je izvršeno obezvređenje MSFI9 za 2019 godinu	(451)	
UKUPNO	27.068	25.812

Ispravka vrednosti potraživanja koja su otpisana u prethodnih godina odnosi se na: Jugoremediju u iznosu od 23.965 hiljada RSD, Imlek u iznosu od 153 hiljada RSD, Srpska pravoslavna crkva u iznosu od 372 hiljada RSD, Institut Kirilo Savic u iznosu od 96 hiljada RSD, Projmetal u iznosu od 96 hiljada RSD i NIS u iznosu od 140 hiljada RSD i Galenika u iznosu od 484 hiljada RSD.

Ispravka vrednosti potraživanja u tekućoj godini odnosi se na primenu MSFI9.

26 POTRAŽIVANJA IZ SPECIFIČNIH POSLOVA

Potraživanja iz specifičnih poslova	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Potraživanja iz specifičnih poslova	734	420
Ispravka vrednosti po osnovu MSFI	(4)	(1)
UKUPNO	730	419

Potraživanja iz specifičnih poslova odnose se na potraživanje od EP Visokogradnje po osnovu Sporazuma o poslovno-tehničkoj saradnji kojim je dogovorena podela troškova u Filijali u Kazahstanu i prefakturisanja troškova za Park 11. Za navedena potraživanja izvršeno je obezvređenje u skladu sa MSFI9.

27 DRUGA POTRAŽIVANJA

a) Potraživanja za kamatu i dividende od matičnih i zavisnih pravnih lica		
b) Potraživanja za kamatu i dividende od ostalih povezanih	41.143	11.753
c) Potraživanja za ugovorenu i zateznu kamatu od drugih pravnih lica	12.627	12.609
d) Potraživanja za dividende-druga pravna lica		
Obezdrednjeje MSFI 9	(167)	(37)
<i>Svega (potraživanja za kamatu i dividende)</i>	<i>53.603</i>	<i>24.325</i>
Potraživanja od zaposlenih	263	408
Potraživanja za više plaćen porez na dobitak	20	20
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	466	534
Potraživanja za naknade zarada koje se refundiraju	372	254
Potraživanja po osnovu naknada štete		
Ostala kratkoročna potraživanja	1.432	1.582
<i>Ispravka vrednosti</i>	<i>(12.577)</i>	<i>(12.577)</i>
<i>Obezdredjenje MSFI 9</i>	<i>(644)</i>	<i>(595)</i>
UKUPNO	42.935	13.951

Potraživanja za ugovorenu zakonsku kamatu odnosi se kamatu Jugoremedija u iznosu od 12.577 hiljada dinara za koju je izvršena ispravka vrednosti ranijih godina.

Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza odnose se na više plaćen NDS (porez na dodatu vrednost) u filijali Kazahstan u iznosu od 454 hiljada RSD, ostali porezi u iznosu od 12 hiljada RSD, više plaćeni porez na dobit u iznosu od 20 hiljada RSD.

Potraživanja za naknade zarada koje se refundiraju odnosi se na nerefundirano bolovanja od SIZ-a

Ostala kratkoročna potraživanja dominantno se odnose na potraživanja za zakup stanova u iznosu od 1,245 hiljada RSD, Potraživanje od Sloga Konstruktion po osnovu prefakturisanja troškova na gradilistu u iznosu od 172 hiljada RSD i ostalo u iznosu od 15 hiljada RSD.

Za ostala kratkorocna potraživanja izvršeno je obezdredjenje u skladu sa MSFI 9.

Promene ispravke vrednosti drugih potraživanja	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Stanje na dan 1. januara	12.577	12.577
Dodatna ispravka vrednosti -obezdredjenje MSFI 9	644	593
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja		
Naplaćena ispravljena potraživanja		
UKUPNO	13.221	13.170

28 FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

Struktura finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz Bilans uspeha	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Akcije		
Obveznice		
Ostala finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz Bilans uspeha		
UKUPNO	0	0

28.1 KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
HoV koje se drže do dospeća		
Krat.kredit i plasm.ostala pov.lica		
Ostali kratkoročni finansijski plasmani:		
a) Kratkoročno oročeni depoziti		
b) Ostali kratkoročni finansijski plasmani		
<i>Svega</i>	-	-
<i>Ispavka vrednosti</i>		
UKUPNO	0	0

29 GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

Struktura gotovinskih ekvivalenata i gotovine	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Hartije od vrednosti-gotovinski ekvivalenti		
Tekući (poslovni) račun	7.338	55.520
Izdvojena novčana sredstva i akreditivi		-
Blagajna		
Devizni račun	15.408	4.493
<i>Svega</i>	<i>22.746</i>	<i>60.013</i>
Kratkorocno oroc.depoziti-razor.moguće u svakom trenutku	66.965	139.770
UKUPNO	89.711	199.783

Banke sa kojima Društvo saraduje su: Addiko banka, Jubmes banka, Komercijalna banka, AIK banka, UniCredit banka, Banca Intesa, ATF banka, NLB banka.

30 POREZ NA DODATU VREDNOST I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

30.1 Porez na dodatu vrednost

Struktura poreza na dodatu vrednost	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Porez na dodatu vrednost		
UKUPNO	0	0

30.2 Aktivna vremenska razgraničenja

Struktura aktivnih vremenskih razgraničenja	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Unapred plaćeni troškovi:		
a) Unapred plaćeni troškovi - matična i zavisna pravna lica	94	549
b) Unapred plaćeni troškovi - ostala povezana pravna lica		
c) Unapred plaćene pretplate na stručne publikacije	159	159
d) Unapred plaćeni troškovi zakupnine	268	
e) Unapred plaćene premije osiguranja	224	754
f) Unapred plaćeni troškovi reklame i propagande		
g) Ostali unapred plaćeni troškovi	1.643	1.992
<i>Svega</i>	<i>2.388</i>	<i>3.454</i>
Potraživanja za nefakturisani prihod:		
a) Potraživanja za nefakturisani prihod - matična i zavisna pravna lica		
b) Potraživanja za nefakturisani prihod - ostala povezana pravna lica	4.296	1.709
c) Potraživanja za nefakturisani prihod - ostala pravna lica	47.272	23.278
Obezvrednje u skladu sa MSFI 9	(540)	(232)
<i>Svega</i>	<i>51.028</i>	<i>24.755</i>
Razgraničeni troškovi po osnovu obaveza		
Ostala aktivna vremenska razgraničenja:		
a) Razgraničeni porez na dodatu vrednost	55	96
b) Ostala aktivna vremenska razgraničenja		
<i>Svega</i>	<i>55</i>	<i>96</i>
UKUPNO	53.471	28.305

U okviru **potraživanja za nefakturisani prihod - ostala povezana pravna lica** obuhvaćena su potraživanja prema investitorima na bazi stepena gotovosti ugovora/realizacije posla, i to dominantno:

- ✓ za EP Hidroinženjering u ukupnom iznosu od 2,938 hiljada RSD,
- ✓ Energopet 1,358 hiljada RSD

U okviru **potraživanja za nefakturisani prihod - ostala pravna lica** obuhvaćena su potraživanja prema investitorima na bazi stepena gotovosti ugovora/realizacije posla, i to dominantno:

- ✓ Ernest Chemist Limited u iznosu od 7,749 hiljaada RSD
- ✓ Tetrapak u iznosu od 705 hiljada RSD

ENERGOPROJEKT INDUSTRIJA A.D.

- ✓ JUB Šimanovci u iznosu od 3,145 hiljada RSD
- ✓ VINCI Terna construction u iznosu od 7,055 hiljada RSD
- ✓ CB&I u iznosu od 1,512 hiljada RSD
- ✓ Heineken Zaječar u iznosu od 3,527 hiljada RSD
- ✓ UNDP u iznosu od 16,741 hiljada RSD
- ✓ RS Avio Sluzba Vlade u iznosu od 6.838 hiljada

Izvršeno je obezvređenje potraživanja za nefakturisani prihod u skladu sa MSFI9.

31 KAPITAL

KAPITAL

U 000 dinara

OPIS	Osnovni kapital	Ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizacione rezerve	Dobici ili gubici po osnovu udela u ostalom sveobuhvatnom dobitku ili gubitku pridruženih društava	Dobici ili gubici po osnovu preračuna finansijskih izveštaja inostranog poslovanja	Nerealizovani dobitci/gubici po osnovu HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2019.	80.897	8.661		22.504	210.802				193.225			516.089
Neto dobitak za godinu									21.463			21.463
Ostali sveobuhvatni rezultat:												-
a) Promene u fer vrednosti												-
b) Revalorizacija												-
c) Ostalo - nivelacija sadašnje vred., MRS 12 i dr.												-
<i>Svega - ostali sveobuh.rezultat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupan sveobuhvatni	-	-	-	-	-	-	-	-	21.463	-	-	21.463
Korekcije									(1.652)			(1.652)
Povećanje/smanjenje osnovnog kapitala												-
Raspodela dobiti												-
Stanje na dan 31. decembra	80.897	8.661	-	22.504	210.802	-	-	-	213.036	-	-	535.900
Neto dobitak za godinu									12.289			12.289
Ostali sveobuhvatni rezultat:												-
a) Promene u fer vrednosti												-
b) Revalorizacija												-
c) Ostalo - nivelacija sadašnje vred., MRS 12 i dr.												-
<i>Svega - ostali sveobuh.rezultat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupan sveobuhvatni	-	-	-	-	-	-	-	-	12.289	-	-	12.289
Korekcije												-
Povećanje/smanjenje osnovnog kapitala												-
Raspodela dobiti												-
Stanje na dan 31.12.2020	80.897	8.661	-	22.504	210.802	-	-	-	225.325	-	-	548.189

31.1 Osnovni kapital

Struktura osnovnog kapitala	u 000 dinara	
	31.12.2020.	31.12.2019.
Akcijski kapital :		
a) Akcijski kapital matična pravna lica	50.781	50.781
b) Akcijski kapital-Ostala povezana pravna lica	30.116	30.116
c) Akcijski kapital - externo		
<i>Svega</i>	<i>80.897</i>	<i>80.897</i>
Udeli društava sa ograničenom odgovornošću		
Ulozi		
Državni kapital		
Društveni kapital		
Zadružni udeli		
Emisiona premija		
Ostali osnovni kapital	8.661	8.661

Akcijski kapital čini 197.310 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od 410 RSD.

Izvršeno je usaglašavanje sa Centralnim registrom hartija od vrednosti.

Akcionari su:

AKCIONARI		
	broj akcija	Nominalna vrednost akcija
ENERGOPROJEKT HOLDING	123.855	50.781
NAPRED RAZVOJ AD	71.820	29.446
UTMA COMERC DOO	1.635	670
UKUPNO	197.310	80.897

Akcijski kapital - obične akcije obuhvataju osnivačke i, u toku poslovanja, emitovane akcije sa pravom upravljanja, pravom na učešće u dobiti akcionarskog društva i na deo stečajne mase u skladu sa aktom o osnivanju, odnosno Odlukom o emisiji akcija.

„Dana 05.08.2019. godine doneta je Odluka o prestanku svojstva javnog društva Energoprojekt Industrija i povlačenju akcija sa regulisanog tržišta Beogradske berze. Ispunjeni su uslovi za prestanak svojstva javnog društva u skladu sa članom 70. stav 2. tačka 2) Zakona o tržištu kapitala, s obzirom na to da je Napred razvoj a.d. zajedno sa licima sa kojima zajednički deluje: EP Industrija i Utma comerc d.o.o. Beograd nakon uspešno sprovedenog postupka prinudnog otkupa akcija Društva, koji je okončan 11.07.2019. godine poseduje 100% učešća u kapitalu.“

31.2 Rezerve

Struktura rezervi	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019.
Zakonske rezerve	9.789	9.789
Statutarne i druge rezerve	12.715	12.715
UKUPNO	22.504	22.504

31.3 Revalorizacije rezerve po osnovu revalorizacije nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Struktura revalorizacionih rezervi po osnovu nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019.
Revalorizacije rezerve po osnovu revalorizacije nematerijalne imovine		
Revalorizacije rezerve po osnovu revalorizacije nekretnina:		
a) Revalorizacije rezerve po osnovu revalorizacije nekretnina poslovna zgrada Energoprojekt	198.591	198.591
b) Revalorizacije rezerve po osnovu revalorizacije ostalih nekretnina	12.211	12.211
<i>Svega</i>	<i>210.802</i>	<i>210.802</i>
Revalorizacije rezerve po osnovu revalorizacije investicionih nekretnina		
Revalorizacije rezerve po osnovu revalorizacije postrojenja i opreme		
Ostale revalorizacije rezerve		
UKUPNO	210.802	210.802

31.4 Neraspoređeni dobitak

Struktura neraspoređenog dobitka	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Neraspoređeni dobitak ranijih godina:		
a) Stanje na dan 01. januar	213.036	193.225
b) Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak		
c) Ostale korekcije (MRS 12 i dr.) i MSFI 9		(1.652)
e) Raspodela dobitka		
<i>Svega</i>	<i>213.036</i>	<i>191.573</i>
Neraspoređeni dobitak tekuće godine	12.289	21.463
UKUPNO	225.325	213.036

32 DUGOROČNA REZERVISANJA

Struktura dugoročnih rezervisanja	Troškovi u garantnom roku	Troškovi za zadržane kaucije i depozite	Naknade i druge beneficije zaposlenih	Sudski sporovi	Ostala rezervisanja	UKUPNO
Stanje na dan 1. januara 2019			2.848			2.848
Dodatna rezervisanja			2.167			2.167
Iskorišćeno u toku godine			(448)			(448)
Ukidanje neiskorišćenih iznosa						-
Stanje na dan 31. decembra 2019.	-	-	4.567	-	-	4.567
Dodatna rezervisanja			557			557
Iskorišćeno u toku godine			(814)			(814)
Ukidanje neiskorišćenih iznosa						-
Stanje na dan 31.12. 2020.	-	-	4.310	-	-	4.310

32.1 . Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospjele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna izvršenog na dan 31.12.2020. godine.

Prilikom projekcija korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva preduzeća su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija

na konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna preduzeća u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivn i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Smanjenje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina (za 6,91%), u bilansu stanja na dan 31.12.2020. godine u odnosu na dan 31.12.2019. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje prosečno očekivane otpremnine za 9,21%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (smanjenje ukupnog broja zaposlenih za 11,69% i smanjenje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 3,3%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavlja se u više sledećih koraka:

- prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Preduzeću; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti,
- drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Preduzeća, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja i
- treće, svodjenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskontne stope i očekivanog rasta zarada.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se, od početka 2015. godine, shodno odredbama aktuelnog Kolektivnog ugovora, u Preduzeću isplaćuju na osnovu člana 57 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini dve prosečne bruto zarade u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za statistiku. Shodno aktuelnim zakonskim propisima, navedeni iznos je neoporeziv.

Kako je za određivanje sadašnje vrednosti (nedospelih) otpremnina neophodan podatak o godišnjoj diskontnoj stopi, kao i podatak o prosečnom godišnjem rastu zarada u Republici Srbiji, u nastavku će se precizirati navedene veličine.

Za **godišnju diskontnu stopu** je prihvaćena stopa od **4,5%**.

U paragrafu 83, MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum Bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum Bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok obveznica treba da bude u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih hartija od vrednosti čiji je garant Republika Srbija. Shodno navedenom, diskontna stopa je određena uvažavanjem godišnjeg prinosa na dugoročnije državne hartije od vrednosti, emitovanim od strane Uprave za javni dug Ministarstva finansija Republike Srbije, koje su ostvarene u relevantnom periodu. Godišnji prinos na dvanaestogodišnje dinarske hartije od vrednosti, emitovane 01.12.2020. godine, iznosio je 3,85%. Uvećanje usvojene diskontne stope u odnosu na izneti prinos je posledica činjenice da je prosečno dospeće repernih hartija od vrednosti niže od prosečnog dospeća predmentih primanja. Otuda je, na način kako je predviđen paragrafom 86, MRS 19, izvršena ekstrapolacija krive prinosa.

Godišnji očekivani rast zarada u Republici Srbiji je planiran na nivou od **2,5%**.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

Memorandumom Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2023. godine, usvojenim od strane Izvršnog odbora Narodne banke Srbije, utvrđena je ciljana stopa ukupne inflacije (sa dozvoljenim odstupanjem), merena godišnjim procentualnim promenama indeksa potrošačkih cena, za period od januara 2021. do decembra 2023. godine, u visini od 3%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena.

Ciljana inflacija od 3% se Memorandumom predviđa već par godina, ali je u realnosti ona, po pravilu, niža (2020 - 1,3%; 2019. - 1,5%; 2018. - 2%; 2017. - 3%; 2016. - 1,6%; 2015. - 1,5%). Otuda je realnije planirati inflaciju za 1,5% procentni poen niže od ciljane.

Iz navedenog sledi da je u Republici Srbiji planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 1% (identično kao i pri proceni rezervisanja prethodne godine), što je, obzirom na planiran rast društvenog proizvoda u narednom periodu realno ostvarivo.

Ako bi u budućnosti došlo do promene stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi promeni nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Republici Srbiji od 2,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 4,5%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 78, MRS 19.

32.2 Rezervisanja za troškove sudskih sporova

Rezervisanja za određene sudske sporove koje su protiv Društva pokrenuli poverioci/kupci/zaposleni. Rezervisanja za sudske sporove formiraju se u iznosu koji odgovara najboljoj proceni rukovodstva Društva u pogledu izdataka koji će nastati da se takve obaveze izmire.

Po mišljenju rukovodstva, nakon odgovarajućih pravnih konsultacija, ishod tih sudskih sporova neće dovesti do značajnijih gubitaka.

33 DUGOROČNE I KRATKOROČNE OBAVEZE

Struktura dugorocnih i kratkoročnih obaveza	u 000 dinara	
	31.12.2020.	31.12.2019.
Ostale dugorocne obaveze-direktna drzavna davanja	10.735	
Ostale kratkoročne finansijske obaveze-direktna drzavna dav.	9.084	
UKUPNO	19.819	0

34 PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE

Struktura primljenih avansa, depozita i kaucija	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019.
Primljeni avansi od matičnih i zavisnih pravnih lica		
Primljeni avansi od ostalih povezanih pravnih lica	272	818
Primljeni avansi od drugih pravnih lica u zemlji	1.871	43.815
Primljeni avansi od drugih pravnih lica u inostranstvu		65.727
UKUPNO	2.143	110.360

Primljeni avansi od ostalih povezanih pravnih lica u zemlji odnose se na primljen avans od Energopeta u iznosu od 272 hiljada RSD .

Primljeni avansi u zemlji odnose se na primljen avans od Lafarge- Fabrika cementa u iznosu od 986 hiljada RSD, JUB Simanovci u iznosu od 629 hiljada RSD, AIR Srbija u iznosu od 138 hiljada RSD, i Elektroistoka u iznosu od 118 hiljada RSD.

35 OBAVEZE IZ POSLOVANJA

Struktura obaveza iz poslovanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Dobavljači - matična i zavisna pravna lica u zemlji	1.050	134
Dobavljači - matična i zavisna pravna lica u inostranstvu		
Dobavljači - ostala povezana pravna lica u zemlji	50	235
Dobavljači - ostala povezana pravna lica u inostranstvu	25.883	12.692
Dobavljači u zemlji	35.907	68.681
Dobavljači u inostranstvu	6	5
Ostale obaveze iz poslovanja		
UKUPNO	62.896	81.747

Obaveze iz poslovanja prema matičnim i zavisnim pravnim licima u zemlji se odnose na obaveze prema EP Industrija u ukupnom iznosu od 1.050 hiljada RSD.

Obaveze prema dobavljačima - ostala povezana lica u zemlji odnose se na obaveze prema EP Energodata u iznosu od 23 hiljade RSD, EP visokogradnja u iznosu od 27 hiljada RSD

Obaveze prema dobavljačima - ostala povezana lica u inostranstvu odnosi se na EP Gana u iznosu od 25.883 hiljada RSD po osnovu prefakturisanja troskova radnika upucenih na rad u Ganu.

Obaveze prema dobavljačima u zemlji odnose se na obavezu prema dobavljačima: Sloga Construction u iznosu od 17.311 hiljada RSD, Lever inzenjering u iznosu od 1.773 hiljada RSD, Tristrel u iznosu od 4.425 hiljada RSD, BMD BAU u iznosu od 1.670 hiljada RSD, PMO doo i iznosu od 1.414 hiljada RSD, JKP Zaječar parking u iznosu od 815hiljada RSD, Evoks doo u iznosu od 785 hiljada RSD, Anker ing u iznosu od 767 hiljada RSD, Autorski biro 719 hiljada RSD, Axis gradjevinski biro u iznosu od 609 hiljada RSD, BSN Energy u iznosu od 571 hiljada RSD, Birograf u iznosu od 425 hiljada RSD, TOP Clean u iznosu od 529 hiljada RSD, EPS Beograd u iznosu od 465 hiljada RSD, Legi SGS u iznosu od 578 hiljada RSD, Copy centar Tas u iznosu od 334 hiljade RSD, Tora komerc u iznosu od 313 hiljade RSD, JUQS u iznosu od 295 hiljada RSD, Aigo u iznosu od 268 hiljada RSD, i ostali u ukupnom iznosu od 2.840 hiljada RSD.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

36 OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE

Struktura ostalih kratkoročnih obaveza	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Obaveze iz specifičnih poslova:		
a) Obaveze iz specifičnih poslova - matična i zavisna pravna lica		
b) Obaveze iz specifičnih poslova - ostala povezana pravna lica	2.577	1.583
c) Obaveze iz specifičnih poslova - druga pravna lica		
<i>Svega (obaveze iz specifičnih poslova)</i>	<i>2.577</i>	<i>1.583</i>
<i>Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada</i>	<i>14.063</i>	<i>15.491</i>
Druge obaveze:		
a) Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja		
b) Obaveze za dividende	106	106
c) Obaveze za učešće u dobitku		
d) Obaveze prema zaposlenima	155	303
e) Obaveze prema direktoru, odnosno članovima organa upravljanja i nadzora	120	162
f) Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovorima	138	
g) Obaveze za kratkoročna rezervisanja		
h) Ostale razne obaveze	543	692
<i>Svega (druge obaveze)</i>	<i>1.062</i>	<i>1.263</i>
UKUPNO	17.702	18.337

Obaveze iz specifičnih poslova odnose se na obavezu prema EP Visokogradnji po osnovu Sporazuma o poslovno tehničkoj saradnji u Kazahstanu u iznosu od 2.383 hiljada RSD i obaveza prema Energodati po osnovu Sporazuma o reuzimanju Ingrafta u iznosu od 194 hiljada RSD.

Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada se odnose na zaradu za decembar 2020. godine isplaćenu tokom januara 2021. godine.

Obaveze prema zaposlenima odnose se na prevoz za decembar 2020 isplaćen tokom januara 2021. godine

Obaveze prema članovima organa upravljanja odnose se na neisplaćena primanja Odboru direktora za 2020 godinu.

Ostale razne obaveze odnose se na obaveze za stipendiju u iznosu od 518 hiljada dinara i obaveze za članarine Komorama u iznosu od 25 hiljada RSD.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

37 OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST, OBAVEZE ZA OSTALE POREZE, DOPRINOSE I DRUGE DAŽBINE I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

37.1 .Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019.</i>
Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost (PDV)	2.875	5.469
UKUPNO	2.875	5.469

Obaveze po osnovu PDV-a odnose se na obavezu za PDV za decembar 2020 koji je plaćen u januaru 2021. godine. Obaveze za PDV se odnose na razliku obračunatog poreza i prethodnog poreza.

37.2 Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine

Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Obaveze za porez iz rezultata		
Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine	308	223
UKUPNO	308	223

Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine se odnose na obaveze za poreze i doprinose za neisplaćena primanja članova Odbora direktora u iznosu od 69 hiljada RSD, obaveze za poreze i po osnovu ostalih ugovora o delu i omladinske zadruge u iznosu od 107 hiljada RSD, obaveze za porez na stipendije u iznosu od 98 hiljada RSD, obaveze za porez na prevoz iznad neoporezivog iznosa u iznosu od 2 hiljada RSD i Komunalna taksa na firmu za decembar 2020 godine u iznosu od 13 hiljada RSD, naknada za Zivotnu sredinu u iznosu od 10 hiljada RSD i obaveze za ostale poreze u iznosu od 9 hiljada RSD..

37.3 Pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze za ostale poreze doprinose i druge dažbine	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Unapred obračunati troškovi:		
a) Unapred obračunati troškovi - matična, zavisna i ostala povezana pravna lica		
b) Unapred obračunati troškovi - druga pravna lica	1.280	1.280
<i>Svega (unapred obračunati troškovi)</i>	<i>1.280</i>	<i>1.280</i>
Unapred naplaćeni prihodi:		
a) Unapred naplaćeni prihodi - matična, zavisna i ostala povezana pravna lica		5
b) Unapred naplaćeni prihodi - druga pravna lica		5
<i>Svega (unapred plaćeni prihodi)</i>	<i>-</i>	<i>10</i>
Ostala pasivna vremenska razgraničenja		
UKUPNO	1.280	1.290

Unapred obračunati troškovi se odnose na izvršene kalkulacije troškova podizvođača Lusso na ugovoru Air Srbija u iznosu od 1,280 hiljada RSD .

38 ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA I OBAVEZE

Odložena poreska sredstva i obaveze	u 000 dinara	
	31.12.2020	31.12.2019
Odložena poreska sredstva	1.500	1.186
Odložene poreske obaveze	38.654	38.725
UKUPNO	37.154	37.539

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak koji će biti nadoknadivi u budućim periodima po osnovu: odbitnih privremenih razlika, i neiskorišćenih poreskih kredita prenetih u naredni period. Odbitna privremena razlika nastaje u slučajevima kada je u bilansima društava, po određenim osnovama, već prikazan rashod, koji će se sa poreskog aspekta priznati u narednim periodima. Odložena poreska sredstva se proveravaju na dan 31. decembra i priznaju se samo ako društvo proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeće će moći da se koriste odložena poreska sredstva.

ENERGOPROJEKT INDUSTRIJA A.D.

Shodno aktuelnom Zakonu o porezu na dobit, uvažavajući i pretpostavku o neograničenom trajanju društva, po pravilu, priznaju se odložena poreska sredstva po osnovu odbitnih privremenih razlika.

S druge strane, za priznavanje odloženih poreskih sredstava po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka i poreskih kredita, potrebno je izvršiti projekciju poreskog bilansa za period kada je, shodno zakonskim rešenjima, po ovim osnovama, moguće umanjiti obavezu poreza na dobit.

Iznos odloženih poreskih sredstava izračunat je množenjem visine odbitne privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (15%).

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative, MRS/MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (15%).

Promene stanja odloženih poreskih sredstava u toku godine bile su kao što sledi:

u 000 dinara

Odložena poreska sredstva	Poreska vrednost sredstava koja podležu amortizaciji je veća od knjigovodstvene vrednosti sredstava		Kapitalni gubici kod investicionih nekretnina i stalnih sred. namenjenih prodaji	Poreski nepriznata rezervisanja	Neplaćeni javni prihodi	Ostalo	Ukupno
	Nekretnine	Nematerijalna imovina, postrojenja i oprema					
Stanje 01.01.2019. godine		264		509	29		802
Na teret/u korist bilansa uspeha		212		175	(3)		384
Direktno na teret kapitala							-
Stanje 31.12.2019. godine	-	476	-	684	26	-	1.186
Na teret/u korist bilansa uspeha		117		(39)	2	(58)	22
Direktno na teret kapitala						292	292
Stanje 31.12.2020. godine	-	593	-	645	28	234	1.500

Promene stanja odloženih poreskih obaveza u toku godine bile su kao što sledi:

ENERGOPROJEKT INDUSTRIJA A.D.

u 000 dinara

Odložene poreske obaveze	Knjigovodstvena vrednost sredstava koja se amortizuju je veća od poreske vrednosti sredstava		Kapitalni dobiti kod investicionih nekretnina i stalnih sred. namenjenih prodaji	Ostalo	Ukupno
	Nekretnine	Nematerijalna imovina, postrojenja i oprema			
Stanje 01.01.2019. godine	38.692	-	155		38.847
Na teret/u korist bilansa uspeha					-
Direktno na teret kapitala	(122)				(122)
Stanje 31.12.2019. godine	38.570	-	155	-	38.725
Na teret/u korist bilansa uspeha	(103)		32		(71)
Direktno na teret kapitala					-
Stanje 31.12.2020. godine	38.467	-	187	-	38.654

Rekapitulacija promene stanja odloženih poreskih sredstava/obaveza Društva prikazana je u narednoj tabeli:

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju prethodne godine	37.539	38.045
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	37.154	37.539
Promena stanja odloženih poreskih obaveza	385	506

Promena stanja odloženih poreskih obaveza	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Odloženi poreski rashodi perioda		
Odloženi poreski prihodi perioda	385	506
Revalorizacione rezerve		
Neraspoređeni dobitak prethodne godine	-292	
UKUPNO	93	506

Na osnovu promena stanja odloženih poreskih sredstava i obaveza u 2020 godini može se zaključiti da je u neto efektu doslo do smanjenja poreskih obaveza u odnosu na prethodnu godinu u iznosu od 385 hiljada RSD. Kroz neto rezultat 2020 godine evidentirano je 93 hiljade RSD i neraspoređeni dobitak u iznosu od 292 hiljada RSD koji je posledica primene MRS 12 na MSF19.

39 USAGLAŠAVANJE POTRAŽIVANJA I OBAVEZA

Društvo je izvršilo usaglašavanje potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2020. godine i ne postoje materijalno značajni neusaglašeni iznosi.

40 VANBILANSNA AKTIVA I VANBILANSNA PASIVA

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivnu i vanbilansnu pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

ENERGOPROJEKT INDUSTRIJA A.D.

Struktra vanbilansne aktive i pasive data je u narednoj tabeli.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Primljena jemstva, garancije i druga prava		
Data jemstva	2.279.029	188.148
Date garancije	60.374	197.400
Primljene garancije	21.081	45.676
Ostalo	9.026	9.116
UKUPNO	2.369.510	440.340

Data jemstva su solidarna jemstva po osnovu ugovora o dugoročnom okvirnom aranžmanu za izdavanje garancija i kredita kod Erste banke.

Date garancije su prouzrokovane redovnim poslovanjem društva (garancije za povraćaj avansa, dobro izvršenje posla i garantni period).

Primljene garancije su prouzrokovane redovnim poslovanjem društva.

41 HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA

- Hipoteka na nekretnini – poslovna zgrada Energoprojekt

Na osnovu odluke Skupštine akcionara Energoprojekt Holding a.d. od 15.01.2020. godine, a po osnovu bankarskih aranžmana sa:

- Erste banka a.d. Novi Sad u iznosu od 32.200.000,00 EUR po Ugovoru o višenamenskom okvirnom limitu br.OVLC003/20 (hipotekarni dužnik Energoprojekt Holding i dužnici: Energoprojekt Visokogradnja, Energoprojekt Niskogradnja, Energoprojekt Oprema, Energoprojekt Hidroinženjering, Energoprojekt Industrija i Energoprojekt Energodata),

- Unicredit banka Srbija a.d. Beograd u iznosu od 5.100.000,00 EUR po Ugovoru o revolving liniji za izdavanje bankarskih garancija br. RL 0028/20 (hipotekarni dužnik Energoprojekt Holding i dužnici: Energoprojekt Visokogradnja, Energoprojekt Niskogradnja, Energoprojekt Oprema),

- Unicredit banka Srbija a.d. Beograd u iznosu od 8.688.287,47 EUR po Ugovoru o kratkoročnom kreditu br.RL 0029/20 (hipotekarni dužnik Energoprojekt Holding i dužnici: Energoprojekt Visokogradnja, Energoprojekt Niskogradnja i Energoprojekt Oprema),

- OTP banka Srbija a.d. u iznosu od 14.159.060,12 EUR po osnovu Generalnog ugovora o kratkoročnoj višenamenskoj revolving liniji br. 01/13, sa pripadajućim aneksima (hipotekarni dužnik Energoprojekt Holding i dužnici: Energoprojekt Visokogradnja, Energoprojekt Niskogradnja, Energoprojekt Oprema i Energoprojekt Hidroinženjering) i

- OTP banka Srbija a.d. u iznosu od 3.218.846,31 EUR po osnovu Okvirnog ugovoru o izdavanju bankarskih garancija, akreditiva i obavezujućih pisma o namerama br. OUG 2125/16 sa

pripadajućim aneksima (dužnik Energoprojekt Hidroinženjering, hipotekarni dužnik Energoprojekt Holding i solidarni dužnici: Energoprojekt Visokogradnja, Energoprojekt Niskogradnja i Energoprojekt Oprema),

dana 19.03.2020. godine upisana je izvršna vansudska hipoteka na poslovnoj zgradi Energoprojekt, list Nepokretnosti broj 2652, KO Novi Beograd, u korist predmetnih poverilaca, na osnovu Založne izjave Energoprojekt Holding a.d. overene pred nadležnim organom u skladu sa Zakonom o hipoteci dana 31.01.2020.

Obzirom da je 30.12.2020. godine smanjeno kreditno zaduženje prema bankama od strane Energoprojekt Holding a.d. i ostalih dužnika, početkom 2021. godine zaključeni su ugovori, odnosno aneksi po osnovu bankarskih aranžmana, i to za:

- Hipoteku na nekretnini – poslovna zgrada Energoprojekt sa sledećim bankama:
 - Erste banka a.d. Novi Sad u iznosu od 27.000.000,00 EUR po Aneksu br. 1 Ugovora o višenamenskom okvirnom limitu br. OVLC003/20;
 - Unicredit banka Srbija a.d. Beograd u iznosu od 436.190,46 EUR po Aneksu br. 1 Ugovora o revolving liniji za izdavanje bankarskih garancija br. RL 0028/20;
 - Unicredit banka Srbija a.d. Beograd u iznosu od 3.688.287,47 EUR po Aneksu br. 1 Ugovora o kratkoročnom kreditu br. RL 0029/20;
 - OTP banka Srbija a.d. u iznosu od 9.949.000,00 EUR po osnovu Okvirnog ugovora o izdavanju bankarskih garancija, akreditiva i obavezujućih pisama o namerama br. OUG 2818/21 i

42 TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 – Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr., između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **poveznih društava**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

ENERGOPROJEKT INDUSTRIJA A.D.

Prihodi i rashodi od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Poslovni prihodi		
Industrija	2,879	2.260
EP Visokogradnja	33	40
Hidroinženjering	2,445	19.555
Entel	12,550	6.329
Urbanizam i arhitektura	927	296
Synnivile	71	203
Park 11	9,301	12.036
EP Niskogradnja	402	236
EP Oprema	22	46
EP Energodata	15	4
GP Napred	1,189	18
Energoplast		2
Energopet	6,799	2.100
<i>Svega poslovni prihodi</i>	<i>36,633</i>	<i>43.125</i>
Poslovni rashodi:		
Industrija	8,512	8.522
Visokogradnja	6,160	2.763
Entel	797	1.022
Energodata	111	1.164
Oprema	14	
Urbanizam i arhitektura	42	
Hidroinženjering	570	80
GP napred	8	
Dom 12	145	308

ENERGOPROJEKT INDUSTRIJA A.D.

Niskogradnja	206	
<i>Svega poslovni rashodi</i>	<i>16,565</i>	<i>13.859</i>
Finansijski prihodi		
Industrija		
Visokogradnja	2.262	331
Oprema		
Entel		2
Hidroinženjering		2
Energoplast	17.637	
Energopet	1	17.668
<i>Svega finansijski prihodi</i>	<i>19.900</i>	<i>18.067</i>
Finansijski rashodi		
Industrija	1	1
Visokogradnja	10	271
Hidroinženjering	3	17
Urbanizam i arhitektura		
Entel		8
Park		
Energopet	2	1
<i>Svega finansijski rashodi</i>	<i>16</i>	<i>298</i>
Ostali prihodi		
Industrija		
Energoplast		
<i>Svega ostali prihodi</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Ostali rashodi		
EP Energodata		2.197
<i>Svega ostali rashodi</i>		2.197
UKUPNI PRIHODI	56,53316,	61.128

ENERGOPROJEKT INDUSTRIJA A.D.

UKUPNI RASHODI	<i>16,581</i>	<i>16.354</i>
-----------------------	---------------	---------------

Potraživanja i obaveze od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2020</i>	<i>31.12.2019</i>
Potraživanja:		
Holding	4.644	5.410
Visokogradnja	762	468
Oprema	79	55
Arhitektura	983	354
Energodata	3	5
Niskogradnja	271	
Entel	2.485	1.763
Park 11	283	1.283
Eneropet	2.181	2.015
Energoplast	96.964	79.886
Hidroinženjering	16.451	20.164
Sunniwille	7	9
GP napred	14	1
<i>Svega</i>	<i>125.127</i>	<i>111.413</i>
Obaveze:		
Holding	1.050	134
Visokogradnja	28.293	14.096
Niskogradnja		210
Energodata	217	204
Hidroinženjering		-
Eneropet	272	818
<i>Svega</i>	<i>29.832</i>	<i>15.462</i>

43 POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstveno mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova. Potencijalna **obaveza po osnovu sudskih sporova** se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilivom ekonomskih koristi Društva, prvenstveno mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužilac.

ENERGOPROJEKT INDUSTRIJA A.D.

Potencijalna sredstva po osnovu sudskih sporova se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva (na primer, umanjnjem vrednosti neopravdanog avansa i sl.).

Red Br.	Tužilac	Tuženi	Osnov spora	Vrednost spora	Nadležni sud	Očekivani termin okončanja spora	Prognoza ishoda spora
1.	EP Industrija a.d.	Jugoremedija a.d.- u stečaju	Prijava potraživanja	321.146,18 EUR	Privredni sud, Zrenjanin	Neizvesno	28.884.312,77 RSD - priznato po zaključku o ispravci
2.	Slobodan Čubrilović	EP Industrija a.d.	Utvrđivanje vrednosti akcija		Privredni sud Beograd	2021.	Drugostepenom odlukom odbijen zahtev prtedlagača. Predlagač izjavio reviziju
3.	EP Industrija a.d.	Jugobanka a.d. u stečaju	Utvrđivanje potraživanja	1.539.835,21 RSD	Privredni sud Beograd	2021.	Neizvesno

44 DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon dana bilansa stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

U Beogradu, 10.03.2021. godine

D i r e k t o r

Mirjana Janjić, dipl.inž.građ.